

# SLOVENE

**Velja po pošti:**  
za celo leto naprej . . . K 50.—  
za en mesec . . . „ 4.50  
za Nemčijo celoletno . . . „ 55.—  
za ostalo inozemstvo . . . „ 60.—

**V Ljubljani na dom**  
za celo leto naprej . . . K 48.—  
za en mesec . . . „ 4.—  
V spravi prejemov mesečno . . . 3.50

**Sobotna izdaja:**  
za celo leto . . . K 10.—  
za Nemčijo celoletno . . . „ 12.—  
za ostalo inozemstvo . . . „ 15.—

**Inserati:**  
Enostopna pettirvsta (80 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)  
na enkrat . . . po 50 v  
na dva in večkrat . . . „ 45 „  
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.  
Ob sobotah dvojni tarifi.

**Poslano:**  
Enostopna pettirvsta K 1.—  
Ishaja vsak dan izveniši nedelje in praznike, ob 3. uri pop.  
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.  
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50. —

**Političen list za slovenski narod.**

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Način poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bozn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

## Pretekli leden.

Dne 16. julija se je sešel državni zbor, a brez vladne večine: Opozicija, ki jo tvorijo Čehi, Jugoslovanci, Poljaki, nemški socialni demokrati in v Ljubljani, šteje 247 poslancev, vlada pa manjšina pa 210 glasov. Ob otvoritvi je govoril ministrski predsednik dr. pl. Seidler. Glede zunanje politike se je skliceval na ravnokar objavljene izjave grofa Buriana, ki se popolnoma krijejo z nemškim stališčem in so vse prej nego miroljubne, glede notranje politike pa se je odkrito in brezpogojno postavil na stran nemškonacionalnih strank in rekel, da gre Nemcem v Avstriji prednostno stališče pred drugimi narodi; Nemci so navdušeno ploskali. — Vlada je med drugim predložila zakon o splošni delovni dolžnosti za časa vojne in mirovne pogodbe z vzhodnimi deželami. Čehi so vložili predlog za obtožbo Seidlerjevega ministrstva, ki jo je podpisal tudi Jugoslovanski klub. Jugoslov. klub je vložil 52 interpelacij, med temi mnogo splošno važnih: Za takojšnjo uvedbo mirovnih pogajanj, o razširjenju zveze z Nemčijo, o protustavni ratifikaciji vzhodnega miru itd. V imenu Jugoslovanskega kluba je govoril v prvi seji dr. Vrstovšek. — Zbornica je sklenila, da se takoj prične prvo branje šestmesečnega proračunskega provizorija. 17. t. m. se je vršila druga seja; zastopnik Poljskega kluba dr. Tertil je izjavil, da hočejo Poljaki, naj se sklene mir od naroda do naroda, ostro je obsodil Seidlerjev govor. Italijan Conci je izjavil, da bo glasoval proti proračunu in za obtožbo ministrov. — 18. t. m. je zbornica nadaljevala proračunsko razpravo. V imenu Jugoslovanov je podal izjavo dr. Smolaka. Poslanca dr. Korošec in Stanek sta se na pristojnih mestih zavzela za nujno rešitev draginske doklade učitelstvu. — Na pobudo poslanca Jarca se je v parlamentu ustanovila agrarna zveza nemških strank. — Hrvatski sabor je rešil indemitno in več drugih predlog. Razen frankovcev so se vsi govorniki več ali manj odločno in neprikrito izjavili za majniško deklaracijo, od skupne izjave sabota pa radi stališča hrvatske koalicije ni prišlo. — Ogrska zbornica je odklonila vse predloge za žensko volilno pravico; tudi drugače je volilno reformo popolnoma popačila po Tiszovih željah. — Ustanovil se je češko-slovaški Narodni odbor. Dr. Kramar je predsednik tega odbora. — Na Goriškem sta se združili »nova« in »stara« katoliška struja v enotno S. L. S. na programu Vseslovenske ljudske stranke in na podlagi majniške jugoslovanske deklaracije. — Nemški državni zbor je dovolil 15 milijard novega vojnega posojila. — Od Rusije zahteva Nemčija 7 milijard vojne odškodnine, in sicer takoj. — Vzhodna in zahodna Sibirija sta se združili v enotno republiko; jedro njene armade tvorijo češko-slovaške čete. — Na italijanskem bojišču se vrše hudi krajevni boji. — Na Francoskem so Nemci na 70 km dolgi fronti vzhodno in zahodno od Reimsa začeli novo ofenzivo in prodrli ponekod do Marne ter ujeli nad 20.000 sovražnikov. Nasprotniki so takoj uvedli silovite protinapade ter se zdi, da so Nemcem kos. — V Albaniji se je sovražnik približal našim novim postojankam. — Cesar je milostno odsvolil maršala barona pl. Conrada.

## Mir — rešitelj gospodarskega poloma.

Mir — rešitelj gospodarskega poloma.

Jugoslovanski klub je vložil interpelacijo, ki je vzbudila veliko pozornost. Zaleteva od vlade, da prične takoj mirov-

na pogajanja z entento. V interpelaciji se izrecno povdarja, »da more nadaljevanje vojne uničiti imetje in življenje avstrijsko-ogrskih narodov«. Kaj bo vlada napravila s to interpelacijo, kako bo na njo odgovorila, se ne ve, najbrže pa jo rešila v smislu avstrijskega sistema, to je, da se bo izognila temu perečemu in najvažnejšemu vprašanju. Ako bi hotela naša vlada na vse interpelacije resno odgovoriti, odstraniti nedostatkosti in krivice ter se ravnati po načelu pravice in razuma, bi morala že davno izginiti, ž njo bi moral izginiti vladni sistem, naš specifično avstrijski sistem ter napraviti prostor drugemu pravičnemu režimu. Kedar se bo to zgodilo, je vprašanje časa; da mora to priti, in sicer kmalu, je gotovo.

Torej ne smemo biti razočarani, ako bo vlada molčala na interpelacijo o mirovnih pogajanjih. Dejstvo pa, da gineva imetje in življenje avstrijskih narodov ostane kljub temu resnično. Ljuti, krvavi boji zahtevajo dan na dan tisoče in tisoče mladih življenj. Koliko sinov, očetov in bratov je naš narod v teh dolgih štirih letih izgubil, to je vladna tajnost. Izvedeli bomo šele takrat, ako bomo sami ugotovili.

Ne le kri svoje krvi, ampak tudi premoženje je moral naš narod žrtvovati in še vedno ga mora nositi na oltar krute vojne. Nočem govoriti o onih groznih opustošenjih na Goriškem; ta dežela je za rodove uničena in le zdatna pomoč od zunaj ji more ustvariti predpogoje za življenje. Drugače ostane Goriška opustošena in razljudena. A motil bi se, kdor bi mislil, da ni prizadajala vojska tudi Kranjski, akoravno ne nosi vidnih znakov opustošenja, hudih gospodarskih udarcev. Danes se ti udarci vidijo v tem, da nimamo obleke, obutve, da imamo malo, mnogo premalo živeža, da mora en del naroda stradati, ter v tem, da morajo vsi, ki so delazmožni, dvakrat, trikrat več delati, kakor pred vojno. Po vojski bomo imeli dovolj obleke, obutve in živeža, zato pa bo malo zaslužka in vladala bo brezprimerna nezaposlenost. Posledice bodo iste, kakor danes, samo še v večjem obsegu; stradali bomo, in sicer radi tega, ker nas čaka plačevanje dolgov, ki jih sedaj delamo.

Vendar je vojska tudi Kranjsko ali vsaj njene gospodarske vrednote opustošila. Vsakomur je znano, da je živinoreja decimirana. Pred vojsko smo imeli na Kranjskem 27.000 konj. Pred enim letom je padlo to število na 17.000, sedaj pa je dospelo približno na 14.000. Ne le število, ampak tudi kakovost konj je hudo trpela; današnji konj je mnogo manj vreden kakor pred vojsko, tako da je gospodarska vrednost naše konjereje padla skoro na eno tretjino. Nič boljše niso razmere glede goveje živine. Pred vojsko smo imeli okroglo 240.000 glav, pred enim letom ravno toliko, sedaj pa samo 180.000.

Iz tega se vidi, da je goveja živina dolgo časa vzdržala, zadnje leto pa ji je prizadajala vojska hud udarec in če pojde še nekaj časa tako naprej, bo naša živina popolnoma uničena. Se do hujših zaključkov pridemo, ako primerjamo kakovost živine pred vojsko s sedanjo. Poprej je tehtala vsaka glava povprečno 330 kg, skupaj okroglo 800.000 meterskih stotov, sedaj pa k večjemu po 250 kg, skupno 450.000 meterskih stotov. Naša goveja živina je torej malo več čez polovico vredna kakor pred vojsko. Pribiti je treba, da ji je bil prizadjan ta hud udarec skoro samo tekom zadnjega leta. Tri leta vojske je vzdržala, četrto pa je omagala. Upanja ni, da bi se razmere poboljšale, pač pa se moramo bati, da pojde v bodoče še bolj rapidno navzdol.

Kaj je z našo obleko, pešlom in obvalom? Ta del našega inventarja je še hujše izrabljen. Zadnja leta pred vojsko smo si nabavili tega blaga povprečno za 70 milijonov kron letno ter smo si na ta način napravili še precejšen inventar. Tekom vojske je ta skoro docela izginil. Treba si bo znova nakupovati.

Isto velja skoro za vse druge potrebščine. Porabili smo jih ali pa prodali, tako da so izpraznjene zaloge trgovca in obrtnika ter inventar kmeta in meščana. Nikakor nečemo spregledati dobre strani tega gospodarskega preobrata. Kmet je namreč plačal svoje dolgeve. To pa je edina dobrota, ki jo moremo beležiti. V ostalem pa smo dobili za svoje dobro blago papirnati denar, ki leži v zadrugah, posojilnicah in hranilnicah. Nad 500 milijonov kron je sedaj v teh zavodih na Kranjskem. Veliko vprašanje pa je, ali bomo mogli dobiti po vojski za ta denar ono blago, ki smo ga morali tekom zadnjih štirih let prodati. To blago pa bomo nujno rabili, ako bomo hoteli redno gospodariti tako kakor pred vojsko. Da smo že dosedaj izgubili toliko gospodarskih dobrin, toliko živine, obleke, perila, poljedelskega orodja itd. itd., da ni mogoče z ostalimi redno gospodariti, je vsakomur jasno. Kaj pa bo, ako traja vojska še eno, dve leti? Od sedaj gre vedno bolj rapidno navzdol, to smo videli pri živini, ki od dneva do dneva vedno bolj zgineva. Ali niso opravičeni naši poslanci zahtevali, da se ohrani vsaj to imetje, kar ga še imamo? Popolnoma opravičeno opozarjajo vlado na okolnost, da se uniči naše premoženje, ako se takoj ne pričnejo mirovna pogajanja z entento, katerim naj sledi nemudoma mir.

## Persekucije.

»JUGOSLOVAN« USTAVLJEN.

Z odlokom od dne 20. julija 1918 je c. kr. policijsko ravnanje v Ljubljani izdajanje lista »Jugoslovan« na nedoločen čas ustavilo. Eventualni pritožbi se z »ozi-

rom na javni red in mir« ne bi priznala odložitna moč.

Prepoved lista utemeljuje policijsko policijsko ravnanje s tem, da je »Jugoslovan« vzlic svarilu vztrajal pri svoj protizakoniti pisavi.

## Kaj je s pismom?

Po Ljubljani in po deželi se je pred kratkim raznesla vest, da je bil strelski polk št. 2 zato premeščen z doma v tujo, ker ga je ovadil gosp. deželni glavar. Ker nismo imeli za resnično te vesti trdnih dokazov, je niti resignirali nismo; kljub temu so nas šusteršičevi uredniki napadali.

Da moramo sedaj vendarle pisati o tej zadevi, se imamo zahvaliti g. deželnemu glavarju samemu. On se je obrnil na domobranskega ministra s prošnjo, naj mu potrdi, da ni ovadil domobranskemu ministru v strelskega polka št. 2. Minister Czapp je to potrdil, toda s tem je nastalo vprašanje, kako je zgornja vest nastala. Ali ovadba tudi nikamor drugam ni šla? Glede tega nam poročajo z Dunaja:

Poslanca vitez Pogačnik in dr. Ravnihar sta protestirala proti premeščenju ljubljanskega strelskega polka št. 2. Minister je izjavil, da se je tudi sam premeščenju dolgo ustavljal, da pa se je moral naposled vdati, ker so mu na visokem mestu izjavili, da je premeščenje neobhodno potrebno. — Pismo dež. glavarja dr. Šusteršiča, s katerim je ovadil gorski strelski polk št. 2, ni bilo odposlano domobranskemu ministru Czappu ali domobranskemu ministru, pač pa je poslal deželni glavar kranjski dotično pismo nekemu drugemu visokemu mestu.

Tako nam poročajo iz vira, o čigar verodostojnosti ne moremo dvomiti.

## Poslanska zbornica.

Dunaj, 19. julija 1918.

V današnji seji je bilo prvo branje proračuna končano brez vsakega zanimanja. Samo med govorom domobranskega ministra Czappa je prišlo do živahnih prizorov in demonstracij. Češki poslanci so z žebli pribili na ministrov sedež 5 smrtnih oglasnic, vsiljevo obrobjenih, ki so naznanjale smrt petih otrok od 10. do 13. leta, ki so bili ob zadnjih nemirih v Plznu od vojakov na povelje nemškega poročnika ustreljeni.

Prvi je govoril poljski žid dr. Adolf Gross. Razpravljal je o zadnjih nemirih v Krakovu, ki so bili naperjeni proti židom. Po dnevi je prišlo sredi cest do ekscesov, ne da bi policija nastopila.

## LISTEK.

### Pravoslavje.

Pod tem naslovom je izšla prav te dni knjiga, ki jo bo prav gotovo vsakdo z veseljem v roke vzel. Napisal jo je prvi veščak med Slovenci na tem polju, prof. bogoslovja dr. Fr. Grivec, ki nam ž njo podaja delo, kakor ga nemška literatura in tudi druge literature sploh še nimajo. Knjiga je plod njegovega mnogoletnega znanstvenega proučevanja pravoslavniških cerkvenih razmer. Sam pravi (št. 4): »Od leta 1904. dalje sem čital vse važnejše ruske, srbske in bulgarske bogoslovne in cerkvene časopise. Seznanil sem se ne samo z važnejšo literaturo o vrhovni cerkvi, ampak tudi z mnogimi zapadnimi in vzhodnimi poznavalci vzhodne cerkve. Upam, da nisem zgrešil nobenega važnejšega dela, ki bi moglo bistveno izpremeniti moja izvajanja.«

<sup>1</sup> Dr. F. Grivec: Pravoslavje; 8°, 120 strani, Ljubljana 1918. Izdalo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. Tiskala Katoliška tiskarna. Cena knjigi 1 K. Dobiva se v Katoliški bukvarni v Ljubljani

Knjiga obravnava versko stran pravoslavja, a nudi naravno zaradi tesne zveze vere z vsem življenjem premnogo pogledov na socialno-politične in narodne razmere vztočnih, posebno slovanskih pravoslavniških narodov. Mirno, trezno in strogo nepristransko nam pisatelj razlaga v njej cerkev in versko življenje na vzhodu. Vse, kar podaja, je skrbno in vestno podprto z viri in pomočki, iz katerih je zajemal in po katerih razvija svoje misli ter dela svoja sklepe in sodbe. Viri in pomočki pa so bodisi posredno bodisi neposredno vzeti izključno iz pravoslavja samega. To daje knjigi izvirnost in posebno veliko vrednost. V ti knjigi ne opaziš nikjer prav nobenih predsodkov, na katere naletiš skoraj vedno, ko čitaš razprave o pravoslavni cerkvi, o pravoslavni duhovščini in o verskem življenju pravoslavniških narodov. Prav nikjer ne vidiš, da gleda avtor knjige »od zgoraj dol« na pojave v pravoslavju, kakor je ravno to kar v navado prišlo pri tolikih katoliških, posebno nemških pisateljih, ki tako radi iščejo in poudarjajo inferiornost pri njem in s tem le dražijo in odbijajo navzlic vsi dobri volji, ki jo morda imajo. Naš pisatelj razpravlja o cerkvi v pravoslavju s tisto ljubeznijo in s tistim dobro-

hotnim zanimanjem, s katerim govori brat o bratu, ko ga vidi na drugih nepravih potih, a mu hoče vendar vse dobro, posebno vse dobro tedaj, kadar mu dokazuje, da njegova pota ne morejo biti v resnici prava pota.

Zato bo ta knjiga prav gotovo vzbudila splošno pozornost; in prav gotovo jo bodo vsi radi čitali, katoličani in pravoslavni. Za pravoslavne pomenja že nje naslov »Pravoslavje« izraz prijaznosti; to poudarja v uvodu pisatelj sam. Kdo drugi bi bil morda knjigo naslovil: razkolništvo ali razkolna cerkev ali razkolno krščanstvo. Seveda bi se s tem takoj od početka postavil na sodni stolec nasproti pravoslavju, in njegova beseda bi bila takoj od početka tudi že sodba. Toda bodi sodba tudi popolnoma resnična in pravična, sojencu je gotovo vedno neprijetna in ga vedno odbija. Naš pisatelj postopa vse drugače! Tako spoznamo takoj v naslovu njegovo metodo, ki neče nikjer odbijati, ampak pri podajanju polne resnice le pridobivati.

»Obvaruj nas vsake napake, ki bi jih mogla od nas oddaljevati.« To je ena prošnja v molitvi za krščanske vzhodne narode, ki jo je sedanji papež Benedikt XV.

sam priporočil. V duhu te prošnje, s katero pisatelj knjigo zaključuje, je pisano vse delo.

Mnogo predsodkov proti pravoslavnim narodom vlada — žal — tudi med nami. Nekateri se kar zgražajo, če se na primer le omenja pravoslavne Srbe ali pravoslavne Ruse. Hočejo, da bodi kitajski zid mržnje in sovraštva med njimi in nami, češ, le tako je naše katoličanstvo na varnem. Kako so vsi, ki tako mislijo, malenkostni in ozkosrčni! Kako napačno pojasnjujejo svoje lastno katoličanstvo! Benedikt XV. gleda popolnoma drugače na pravoslavje; v molitvi za zedinjenje poudarja duha sloge in ljubezni (št. 117); iz spoštovanja do krščanskih vzhodnih narodov, ki so v cerkvi tako odlično mesto zavzemali, je ustanovil posebno kongregacijo kardinalov za vzhodne cerkev ter poseben zavod za vzhodne študije. Nepoznanje pravoslavja in predsodki nasproti njemu vzhodnih kristjanov ne bodo pripeljali v Rim nazaj, ampak »najkrepkejša podlaga za spravo med Vzhodom in Zapadom ter tembolj za ureditev razmerja med vzhodnimi in zapadnimi Slovani je ideja krščanske ljubezni« (št. 115). »Tako sodijo veliki Jugoslovani, Jurij Križanič, Slomšek, Strossmayer, Jo-

Prosi vlado, ki bo prišla, naj bo Poljakom bolj naklonjena kakor sedanja vlada.

Nemški agrarec Berni se je pritoževal proti davčnim oblastim, ki preveč navijajo kmečko ljudstvo.

#### Minister za prehrano dr. Paul

je izvajal: Na odpravo prisilnega vojnega gospodarstva se ne more misliti, ker vojna zaprtija še vedno traja. Vsled znatno znižanega žitnega uvoza iz Ogrske in nazadovanja avstrijskega pridelka je pokritje žita v Avstriji padlo na tretjino mirovne potrebe. Nujno je bilo potrebno zvišati cene žitu in moki, kar bo moral pokriti konsum. Centrale se ne dajo odpraviti, pač pa jih bodo skušali zaporedoma podržaviti, kar se je zgodilo že s centralo za krmilo ter s centralo za zelenjavo in sadje. Sedaj pride na vrsto vojniški zavod. Rednih razmer v prehrani v bližnjih dneh se ni pričakovati. Nova letina obeta srednje dobro. V take težave, kakor so sedanje, ne sme država nikakor več zaiti.

#### Domobranski minister pl. Czapp

je govoril o izgredih v Plznu in Pardubicah. Takoj ko je začel govoriti, je nastal v zbornici velik vihar, tako, da minister ni mogel govoriti. Izgovarjal se je na vse mogoče načine. Poslanci Habermann, Pik, Brokeš, Weber in Ellenbogen so mu klicali: To ni res! Minister je postal ves rdeč in je prosil, naj ga puste vsaj izgovoriti. Češki poslanci so klicali: Poročnika bi morali degradirati, ukazal je od zadaj ustreliti pet otrok, starih od 10 do 13 let. Nemški častnik strelja od zadaj. Zato bo potem še avanziral. Ekselencen, ne smešiti se!

Minister Czapp je izvajal: »O ravnanju naskakovskih bataljonov v Galiciji se je uvedla stroga preiskava. — Nastop vojaštva v Plznu dne 21. junija t. l. je odgovarjal predpisom. — Dogodki v Pardubicah še niso docela pojasnjeni; morebitni krivci se bodo najstrožje kaznovali. — V slučaju poslancev Funka in Zahajkiewicza se zakon ni kršil. O prisilnem svedoštvo poslancev ni govora. Proti tozadevnemu zakonskemu načrtu vlada ne ugovarja.

Za Czappom je govoril poljski poslanec dr. Jaworski, ki je povdarjal, da je avstrijsko-poljska rešitev poljskega vprašanja najboljša in edina, da Avstrija postane po vojski velesila. Avstrijska javnost se vse premalo briga za poljsko vprašanje, med tem ko Nemci delajo vse drugače. Zelo poljskega naroda se morajo izpolniti. Poljaki ne smejo biti tisti, ki iščejo, marveč tisti, katere drugi iščejo.

Ukrajinec dr. Levickij je izjavil, da zoglašča z Seidlerjem, da so dobrodošle vse narodnosti, ki zvesto drže z dinastijo in državo.

Češki poslanec Pik je med burnimi medklici govoril o krvavih nemirih v Plznu. Med njegovim govorom so češki poslanci kazali naučnemu ministru Cwiklinskemu zgoraj omenjene smrtne oglasnice in jih pribili na ministrske sedeže. Poslanci so se zbrali okoli sedežev in brali. Končno so zbornični sluge osmrtnice odstranili.

Italijan Gasser se je pritoževal radi internaciji italijanskega prebivalstva in radi zapostavljanja laškega uradništva. Glasoval bo proti proračunu.

Z Gasserjem je bila lista govornikov

glič, Bauer, Mahnič, Krek i. dr. (st. 115). A isto sodijo tudi mnogi veliki zastopniki Rusov in Srbov.

Da pa moremo razbliniti predsodke, da spoznamo naloge, ki čakajo posebno nas katoliške Slovence, treba, da spoznamo, kar ne poznamo še in da spoznamo pričmenno ceniti in ljubiti. Dr. Grivčeva knjiga nam bo izborna pomagala do tega smotra.

Pravoslavje in pravoslavni narodi preživljajo sedaj strahotne čase. Le ozirom se na Srbe in Rumune in sploh na Balkan in potem še posebej na Rusko. Kolikokrat so Slovani katoliškim Slovanom očitali, da niso državotvorni oziroma da so izgubili sposobnost za to, češ, ker so katoliški. Sedaj pa so glavni nositelji pravoslavja na tleh. In pravoslavje samo? Svojo najsilnejšo oporo je imelo v ruskem carstvu. Carstva pa ni več! Usoda pravoslavja je podobna usodi čolna, ki ga je vihar potopil na valove razburkanega morja. V demokratiziranih pravoslavskih državah na Balkanu je njegova bodočnost že sedaj obupna, posebno če se ozremo na versko življenje. Kaj bo pa z njim na razvalinah neizmerne ruske vlasti? Pisatelj nam tukaj na podlagi dejanskih razmer odpira čudovite perspektive.

Ne moremo poznati in ceniti političnih dogodkov na Balkanu in posebno na vzhodu pri Rusih, ako ne poznamo pravoslavja in njegove narave. »Pravoslavje« dr. Grivca je izšlo kakor nalašč, da nas uvede v poznavanje položaja ter visoke vloge, ki jo je Previdnost božja ob poteku sedanjih svetovnih dogodkov ravno kato-

ličirpana in proračun brez glasovanja izročen proračunskemu odseku, ki naj do prihodnjega torka sestavi poročilo.

Prihodnja seja bo v ponedeljek ob 11. uri dopoldne. Na vrsto pride predlog Čehov o obtožbi ministrov. Razprava bo trajala dva dni. V soboto in nedeljo bo zboroval proračunski odsek. Izključeno pa je, da bi mogel že do torka končati poročilo. Zato bo zbornica v sredo pričela drugo branje brez poročila. Glavno glasovanje o proračunu se bo vršilo v četrtek zvečer ali v petek. Dunajski liberalni poslanci namestijo predlagati 4 mesečni provizorij in upajo, da bo sprejet. Seidler bi bil tudi s tem zadovoljen.

#### Za oprostitev poljedelskih delavcev.

Na Dunaju, 18. jul. 1918.

Danes se je ustanovila zveza nemških agrarnih poslancev, ki je sklenila, vložiti jutri pri domobranskem ministru načela, po katerih naj se postopa pri oproščanju poljedelcev. Merodajna naj bi bila v tem oziru sledeča načela:

1. Postopanje pri oproščanju naj se organizira po ogrskem vzorcu in naj se oddelek za oprostitev pri domobranskem ministru prenese k poljedelskemu ministru.

Kot znano, odloča dosedaj o oprostitvi poljedelcev domobranski ministru.

2. Predlogi poljedelskega ministru se morajo upoštevati in prošnje se smejo odbiti samo v sporazumu s poljedelskim ministrom.

3. Brezpogojno se mora odpraviti praksa, da se odklanjajo prošnje vseh posestnikov, ki nimajo najmanj 10 ha polja, ker mali posestnik potrebuje oproščanje večkrat nujneje kot veliki.

4. Za posestva nad 20 ha naj se dovolita tudi po dve moški delavni moči, tako da je poleg delavne moči, ki morebiti ni podvržena vojaški dolžnosti, lahko še en član družine oproščen.

5. Okrajnim glavarstvom naj se prizna pravica, podaljšati rok za čakanje tudi čez dobo desetih tednov.

6. Malim kmetiskim rokodelcem (kovačem, kolarjem, sedlarjem, sodarjem itd.) naj se dovoli ob času setve in žetve primeren dopust, ki naj znaša najmanj deset tednov.

Komentar k tem zahtevam je bral domobranski minister že v nujnem vprašanju, ki sta ga vložila včeraj Jarc in Stanek. Tam opisujeta, kako se pri nas oprošča malo kmetov v primeri z Ogrsko, kjer so oproščeni skoro vsi kmetje, in kako se vračajo pri nas prošnje v domobranskem ministru, dasi jih priporoča občina, okr. glavarstvo in poljedelsko ministru v ugodno rešitev. Nujno vprašanje zahteva, naj se objavi statistika, kako je s kmetiskimi oproščenci na Ogrskem in kako v Avstriji.

#### Jugoslovani in vojaške oprostitve.

Dunaj, 19. julija.

Poslanci Jugoslovanskega kluba dr. Ravnihar, vitez Pogačnik, Jarc, Fon, Benkovič in Gostinčar so se oglašili danes skupno z večimi češkimi poslanci pri domobranskem ministru Czappu in mu izročili obširno promemorijo o vojaških oprostitvah. Minister je odgovarjal na vsa vprašanja precej ugodno. Izjavil je med drugim, da se bo potegoval za kar najhitrejšo odpušitev letnikov 1867—1869, ki bi morali vsled cesarskega povelja biti itak že koncem leta odpuščeni. Deloval bo tudi na od-

ličkim Slovanom odkazala. Dolžnost vsakega izobraženca je, da si to poznavanje pridobi in da si je napravi takorekoč za predmet svojih misli dan za dnem. Strokovnjakov imamo katoliški Slovani na tem polju do sedaj še prav malo, med Slovenci je prof. dr. Grivec tukaj edini. Zato bo gotovo vsak, ki bo čital njegovo knjigo, pri marsikaterem poglavju presenečen obstal ter jo pričel zopet in zopet čitati; toliko nepričakovane, toliko novega mu bo nudilo to delo.

Knjiga obstoji iz dveh delov. V prvem razpravlja pisatelj o Pravoslavju (st. 9—47); v drugem nam podaja pregled pravoslavne cerkve (48—117).

Bogato vsebino prvega dela nam razodevajo že naslovi posameznih poglavij: Cerkveni razkol in verske razlike; Ali je vzhodna cerkev pravoslavna; Katoliška in pravoslavna cerkev z vzhodnega stališča; Vrhovno cerkveno poglavarstvo in edinstvo; Duh pravoslavja; Nemodernost in modernost pravoslavja; Modernizem in pravoslavje; Razkol v razkolu. — Iz naslovov je razvidno, da tvori ta del uvod v umevanje pravoslavja sploh.

Drugi del nam podaja pregled pravoslavne cerkve. Tu zavzema važno mesto pred vsem poglavje o ruski cerkvi (st. 50 do 87) ter dve poglavji o Bodočnosti pravoslavja (st. 102 do 106) in o Zedinjenju (st. 106 do 117).

Knjiga je bogata po vsebini, nudi silno mnogo ter je nad vse aktualna. Vzemimo jo; z zadoščanjem jo boš čital in proučeval.

Dr. Srebrnič.

puštev letnika 1870 in na vsaj začasno oproščanje onih črnovojnikov iz let 1871 do 1873, ki niso zmogli za službo v bojni črti. Oddelek za oprostitve je pridobil odslej, v kolikor pridejo v poštev oprostitve kmetijskih delavcev, poljedelskemu ministru. Ministrstvo bo ugodno reševalo tudi oprostilne prošnje onih obrtnikov, ki delajo za kmetijske obrate. Minister je naposled izjavil, da nemškim poslancem, ki so bili v enaki zadevi pri njem, ni dal nikakih posebnih zagotovil, ampak jim je tudi razložil samo splošne smernice, katerih se hoče vlada držati. Poslanec Fonu je naposled še obljubil, da se bodo oblasti še prav posebno ozirale na one prosilce, ki pridejo v poštev za obnovitev Goriške. Pri posvetovanjih je bil navzoč tudi poljedelski minister grof Sylva-Tarouca.

#### Jugoslovani en narod.

V proračunski razpravi je imel poslanec dr. Smolaka, Hrvat iz Dalmacije, temeljit govor, v katerem je utemeljeval obširno našo zahtevo po narodni združitvi, izraženo v deklaraciji.

Pod nobenim pogojem, je izvajal govor, ne moremo pristati na kako rešitev jugoslovanskega vprašanja, ako se ne pridružijo novi državi tudi Slovenci. Ne samo zaradi tega, ker sta slovenski in srbohrvatski jezik samo varianti istega idioma, tako da govorimo v Jugoslovanskem klubu vsak v svojem jeziku in se razumemo najpopolneje. Mi Slovenci tudi neobhodno potrebujemo. V poštev ne pride samo po svojem številu, čeprav se že iz tega razloga ne moremo odreči kakemu delu Jugoslovancev. Rabimo jih še bolj zaradi njihove kulture. Slovenci so med Jugoslovani v kulturnem oziru najnaprednejši in najpridnejši. Kako izvrstno so organizirani na gospodarskem polju!

Nad vse usodne posledice bi imela odcepitev Slovencev za nas v teritorialnem oziru. Pomislimo sledeče: Slovenci prebivajo v porečju Save, in porečje Save tvori jedro jugoslovanskega ozemlja. Vsa glavna mesta leže v tem porečju, sem gravitirajo skoro vse pokrajine z izjemo jugoslovanskega obrežja. Razen Visle je ni reke, ki bi imela za kak narod tako velikanski pomen, kot ga ima Sava za Jugoslovane. In ob gornjem teku Sava bivajo Slovenci. Ali moremo dopustiti, da gornji del Posavja pripada drugi državi?

Mi želimo ostati v prijateljski zvezi z vsemi dosedanjimi sosedi; nikako sovraštvo do Nemcev nas ne vodi. A eno moramo naglasiti takoj: Kulturnega stika z zapadno Evropo mi nočemo izgubiti, zlasti ne z Italijo, katero mejiimo po Slovincih. Sicer bomo obdani samo od Nemcev in od narodov, ki v kulturnem oziru tudi ne presegajo Nemcev, in postali bomo slovanske govoreči Nemci, slaba kopija v marsikaterem oziru dobrega originala. Ker zgodovina nas uči, da bi pri taki asimilaciji izgubili lepe prednosti lastnega plemena in se oprijeli v prvi vrsti slabih lastnosti sosedovih.

Najneresničnejša je trditev, da pri nas ljudstvo ni za Jugoslavijo. Slovenci so v tem oziru izvedli ljudsko glasovanje, ki ga popolneje še ni izvedel noben narod v Evropi. Za združenje so se izjavili vsi zastopniki naroda po vsem našem jugu, prav tako v Istri kot v Dalmaciji, Bosni, Hercegovini in Hrvatski. Naše narodno edinstvo so naglašali naši veliki možje v vseh časih; imenujem naj samo imena Gundulić, Kačić, Strossmayer! Od 6. do 10. stoletja imenujejo vsi zgodovinski viri vse Jugoslovane z istim imenom; enako delajo še dandanes naši sosedje, na primer Italijani. Prvotno enotno zaznamovanje se ni ohranilo samo zaradi tega, ker Jugoslovani nismo bili politično nikdar združeni. Da se čutijo Hrvati s Slovenci en narod, so pokazali ob pragmatični sankciji, ko so zahtevali zase istega vladarja, kot vlada nad Slovenci.

Da je ruski car razumel svojo nalogo, bi bil dandanes lahko osrečujoči poglavar 200 milijonov državljancev, združenih v svobodnih, a medsebojno zvezanih državah. V enakem položaju kot ruska država pred nedavnim časom, je tudi Avstrija. Kdor pripomore kaj k temu, da se naša država času primerno reorganizira, je pravi prijatelj Avstrije in dinastije.

Nas ni strah. Uničili nas niso ne Franki, ne Bizantinci, ne Benečani, ne Turki, ne Ogrji; preživeli bomo tudi sedanjo krizo. S čistimi rokami, brez pohlepa po tujem bomo izšli iz sedanje vojske. Pretrpeli smo preganjanja ob začetku te vojske, da je vpila krivica do neba. Tudi sam sem bil žrtev tega preganjanja. To mučeništvo je bilo najboljša propaganda za našo narodno samostojnost in s tega stališča naj bodo blagoslovljene vse naše muke.

Izvrstni govor je pretrgalo večkrat živahno odobravanje. Gospoda na Dunaju je imela priliko, slišati zopet enkrat resnico. Mi doma pa si predočimo zopet svoj cilj, ki ga ne smemo niti za trenutek izgubiti izpred oči.

#### Za državne uslužbence.

V pododseku vojnogospodarskega odseka so sprejeli Zenkerjeve predloge, naj

vlada na lastne stroške uvede obsežno pomožno akcijo, da bodo državni uslužbenci vseh kategorij in njihove družine dobivali živila in obleko v naravi. Dalje so sprejeli Heinerejev predlog, naj se vse tehnično osebje glede draginskih doklad izenači z delavci enakih kategorij; telovadni učitelji na srednjih šolah naj se imenujejo za prave učitelje v 9. činovnem razredu. Sprejet je bil tudi predlog o draginskih dokladah podeželnim poštnim uslužbencem.

#### Iz govora poslanca Daszynskega.

Poljski socialni demokrat Daszynski spada med najboljše govornike parlamenta. Dne 17. julija je imel v zbornici slovit govor, kjer je z njemu lastno neizprosno logiko in trdo ognjevitostjo pribil nekatera dejstva, ki so zanimiva za vsakega Avstrijca.

#### I. Zakaj smo zašli v odvisnost od Nemčije?

Dotični, ki so gnali Avstrijo v svetovno vojno, se niso zavedali, da se podaja s tem naša država v silen riziko, tako velik, da toliko ni tvegala nobena druga država. Mi nismo bili na vojno pripravljeni, ne v tehničnoindustrijskem oziru, ne glede vodstva armade. Posledice niso moge izostati. Najprej smo prišli v odvisnost od Nemčije v vojaškem oziru; temu je sledila počasi politična in gospodarska odvisnost. Da je vojna trajala le malo časa, da se je končala leta 1916., bi se ta odvisnost ne bila tako razpasla, kot se je sedaj. To odvisnost je pa smatrala dvetretjinska večina Avstrije za svojo nesrečo v narodnem in političnem oziru. Avstrijski Slovani so se krčevito oklepali Avstrije, da bi imeli v njej protiutež proti Nemčiji. A Avstrija je bila prešibka, da bi bili naši Slovani v njej zaslonbo. Pač pa je bila ta odvisnost po volji Nemcem. Mi jim tega ne zamerimo. V zmagah Hindenburgovih so videli in vidijo jamstvo svoji bodočnosti. Razkrili so se kot Nemci, ne kot Avstrijci. Pri slavljenju Hindenburga in Ludendorffa so pozabili na sramoto Avstrije. A eno moramo tu Nemcem vprašati: Kje bodo našli tisto čarovno besedo, s katero bodo vzbudili v srcih Slovanov isto navdušenje za Nemčijo, ki preveča nje same? Kako morejo občudovalci Nemčije trditi, da so oni steber Avstrije?

#### II. Nevarnost, kileži v lažnjivi gonji proti dinastiji.

S tem, da so Nemci pričeli kovat lažnjive vesti o vladarski dvojici, počenja ne samo grde ostudnosti, ampak delajo nekaj, česar posledic se bržkone niti ne zavedajo. Preden je prišla ruska revolucija, so omajali spoštovanje v ljudstvu pred nosilcem krone. Čut za dostojnost mi prepoveduje, da bi govoril o stvarih, ki so se širile o počenjanju zloglasnega Rasputina na ruskem dvoru; niti ženski časti carice niso prizanašali. Ko je ljudstvo izgubilo spoštovanje do prestola, je bilo zrelo za revolucijo. Tu moramo konstatirati, da se Slovani gonje proti naši vladarski hiši niso nikdar udeleževali.

#### Gosposka zbornica.

Dunaj, 19. julija 1918.

V današnji seji gosposke zbornice so razpravljali o vladni predlogi glede draginskih doklad učitelstvu. Kakor znano, je državni zbor sprejel to predlogo s spremembo, da prispeva vlada k tem dokladam 70 odstotkov, dežele pa 30 odstotkov. Vlada s tem ni zadovoljna in hoče, da prispevajo dežele 50 odstotkov. Gosposka zbornica se je postavila na vladno stališče in je predlogo vrnila poslanski zbornici. Poročevalec je bil dr. vitez Wittek. Finančni minister baron Wimmer je izjavil, da bodo tiste dežele, ki tega ne zmorejo, dobile v ta namen državni prispevek in sicer tudi naknadno za 1917 in 1918.

Ko je bil sprejet še zakon o oškodovanih vsled preiskovalnega zapora, je bila seja ob 4. uri 10 minut zaključena. Sledila je t a j n a seja, ki je trajala dalje časa. O tajni seji ne bo izdano nobeno poročilo.

#### Czernin za nemški kurz.

V gosposki zbornici je govoril bivši zunanji minister grof Czernin naslednji značilni govor:

Programatična izvajanja ministrskega predsednika Nemci v gosposki zbornici nismo sprejeli tako hladno zato, ker ne bi z njim soglašali, marveč zato, ker smo pač slišali sporočilo, a manjkala nam je vera. Vera namreč v jamstvo, da ima ministrski predsednik moč, da gre po tem težkem potu do konca. Imam vtis, da bo naša politika poleg mnogo drugega na sistemu, da vodimo drug kurz v naši zunanji politiki in drugega v notranji. V zunanji politiki krmarimo hvala Bogu v nemškem kurzu. Glasom časniških poročil delamo zelo intenzivno na tem, da se zveza z Nemčijo izpopolni in poglobi. V notranjosti pa do zadnjega časa, ko se ministrski predsednik v silno težavnih razmerah kakor se zdi resno trudi, da zavzame jasen pravec, o kakem kurzu sploh ni bilo mogoče govoriti, marveč smo brez načrta jadrali sem in tja. Notranja politika, ki je v soglasju z zunanjo, se more opirati samo na večino, ki je po svojem bistvu nemška. Samo izločitev

Galicije iz kompleksa avstrijskih dežel nas more odločno spraviti naprej.

Posledice neenakega kurza v zunanji in notranji politiki so četverne: Prvič jemlje omahujoča notranja politika Avstriji njeno odpornost. Drugič osrčuje taka politika naše sovražnike, ki odkrito delajo na notranjo revolucijo v monarhiji. V sedanji vojni more biti monarhija ali zaveznik ali pa sovražnik Nemčije, nikoli pa nevtralna. Za to govori — brez ozira na vse drugo — zemljepisni položaj monarhije. Zato je treba tendence, ki rujejo v notranjosti, energično zatreti v korenini. Tretjič škoduje naša notranja politika našemu zavezniškemu razmerju. Kako naj na primer v Berlinu verjamejo zatrtju avstrijskega ogrskega zunanjega ministra o trajnem zveštem prijateljstvu do Nemčije, če vidijo češko in jugoslovansko Gibanje, če čitajo sovražne napade Slovanov proti vsemu, kar je nemškega in če nad vsem tem stoluje avstrijska vlada, ki obsega vse z enako in očetovsko nepristransko ljubeznijo. Tako ne pridemo naprej. Četrtrič pa škoduje notranja politika tudi naši mednarodni vlogi in našemu evropskemu vplivu na dosego svetovnega mira. Avstrija-Ogrska je za vlogo posredovalca naravnost ustvarjena. A samo pod pogojem, da živimo popolno, neomejeno zaupanje Berlina. Samo če bo Berlin docela prepričan o naši brezpogojni poštenosti nasproti njegovim interesom, bo dovolil, da igramo na mirovnem koncertu prvo vlogo. Predpogoj tega prepričanja pa je, da vodimo tako notranjo politiko, ki za dolge dobe jamči, da bomo živeli v tesni zvezi z Nemčijo.

To me dovaja neposredno do Poljakov. Avstrijsko-poljska rešitev je mogoča samo v sporazumu z Berlinom. Ta pa mogočnega povečanja monarhije ne bo nikdar dovolil, ako ne bo imel trdnega prepričanja, da ostane Avstrija-Ogrska trajno njegov zvesti zaveznik. To je pa s slovanskimi načrti nezdružljivo. Stalne razmere v avstrijskem parlamentu se dajo doseči le tako, da se izločijo iz njega Poljaki in Ukrajinci. Potem je mogoča naravna večina. Na avstrijsko-poljsko rešitev nič več ne upa. Na vsak način pa bodo morali Poljaki v vprašanju odcepitve ukrajinskega dela Galicije spoznati, da kar je prav na Češkem, mora biti prav tudi v Galiciji.

#### Nemci in Seidler.

Parlamentarci imajo svojo posebno usodo. Nosi jih val javnosti, in temu valu se zaupati, je huje kot podati se na nezanesljivo morskoro plan. Iz vsega grla pihajo sedaj Nemci v poslanski zbornici v jadra Seidlerjeve ladje, da bi plavala varno; v njegovi osebi vidi jo jamstvo za možnost, da bodo ostali narod gospodov v državi. Pred meseci pa so ga obdelavali po časopisju in smešili poslance in ministre na način, ki je posebno učinkovit. V Josefstadt-skem gledišču so igrali dan na dan igro »Dobro stoječi frak« (»Der gut sitzende Frak«), kjer so izpodkopavali ugled poslancem in ministrom. Krojaški mojster ima med svojimi pomočniki tudi moža brez izobrazbe, a silno vsiljivega in jezičnega. Stranka si da likati eleganten frak. Pomočnik ga ukra-de, gre z njim na veselico, kjer imponira navzočemu ministru in drugim gostom po elegantni obleki, drznem nastopu in po citiranju stavkov iz nenatisnjenege dela »Kapital in delavec«, ki ga je ukradel poznane mlademu pisatelju. Postane poslanec; ukradeni delo izide pod njegovim imenom. Svojo kariero konča kot finančni minister. Stokrat pride v mučen položaj, a vedno ga reši iz zadrege srečonosni dobrostoječi frak. Tudi svojim prijateljem pomaga do politične kariere. Eden je v vojni silno obogatel; k popolni sreči mu manjka samo kak naslov v javnosti; je sicer podpredsednik kluba avtomobilistov, a to mu ne zadošča. Obrne se na našega pomočnika s prošnjo, naj mu pomaga pri kandidiranju. »Jaz razumem od vsega nekoliko, lahko bi izkazoval stranki usluge kot medklicar.« Tako in podobno so smešili dan na dan svojo delegacijo in vlado. Ko je to ponehalo, so se vrgli na dinastijo. Tako izpodkopujejo tla državi. Zraven pa trdijo, da imajo Nemci posebne zmožnosti za tvorbo držav in da istih Slovani nimajo.

## Interpelacije jugoslovanskega kluba.

#### Vojaške oprostite.

Poslanci dr. Korošec in tovariši so interpelirali c. kr. ministrskega predsednika in c. kr. domobranskega ministra o omejitvi oprostitev in dne 15. julija 1918 v tem oziru nemškimi strankam danih zagotovitev.

V zadnjih mesecih odklanja domobransko ministrstvo prošnje za oprostitev druga za drugo, ne da bi navedlo razlog. In to celo pri osebah, ki jih priznajo nižje instance. Posebno c.

kr. poljedelsko ministrstvo. Celokupno gospodarsko življenje na jugu je vsled te prakse ogroženo.

Ministrski predsednik je glasom poročila v »N. Fr. Presse« z dne 15. t. m. deputaciji nemških poslancev ob navzočnosti sekčnega načelnika Lehneja zagotovil, da se bodo zahteve nemških trank glede oprostitev kolikor mogoče upoštevale.

Ker se pri oprostitvenih prošnjah s slovanskega juga in severa posebno rigorozno postopa in se mnoge oprostitev iz političnih razlogov kot persekucijske odredbe preklicujejo, more nastati nevarnost, da veljajo vladna zagotovila samo za prošilce, ki jih podpi- rajo nemške stranke. V tej skrbi nas utrjujejo tudi cinčne besede poslanca Wichtelna v Slov. Bistrici, da morejo biti Nemci pomirjeni, ker je gotovo, da so Slovani v vojni utrpeli veliko več žrtvev nego Nemci in jih bodo še.

Vprašamo gospoda c. kr. ministrskega predsednika in gospoda c. kr. domobranskega ministra, da-li sta pripravljena, v parlamentu obvezno izjaviti in dati referentno v domobranskem ministrstvu napotek, da naj se z vsemi narodnostmi enakomerno in pravično postopa in utemeljene prošnje za oprostitev ugodno rešuje?

**O prometnih razmerah na južnoželezniški progi Zidani most—Zagreb** so interpelirali poslanci dr. Benkovič in tovariši železniškega ministra:

Navzlic večkratnim pritožbam vedno slabše postajajoče prometne razmere na progi Zidanimost—Zagreb iz- zivajo na najostudnejši ugovor. Naglasiti hočemo le posamezne nepravilike.

Osební vlak, ki vozi zvečer iz Zidanimosta v Zagreb, prihaja v Zagreb redno z večurno zamudo, kar je baje posledica dejstva, da je južni kolodvor v Zagrebu preobložen. Ravnotako prihaja večerni vlak iz Zagreba v Zidanimost zadnji čas s takimi zamudami, da vedno zamudi zvezo z brzovlakom Trst-Dunaj, tako da so potniki prisiljeni, voziti se z osebnim vlakom in tako gubiti celi dan, če imajo opravke v Gradcu ali na Dunaju.

Na kolodvoru v Zidanimostu je ponoči pred odpravo osebnega vlaka na Dunaj neverjetna gneča. Ves kolodvor je natlačeno poln kričeih potnikov in nikjer ni urejajoče roke. S tem se ustvarja priložnost žepnim tatovom in drugi sodrgi, ki se vedno potika po kolodvoru. V resnici se v tej gneči vsak dan dogajajo tatvine.

Te po odpomoči kričeje nepravilike učinkujejo naravnost razdražljivo na javno mnenje. Človek se ne more ubraniti domnevi, da ogrski činitelji zamenjajo promet na tej progi z gotovim namenom. Treba je samo opozoriti na postajo Pragarsko—Čakovac, kjer vozi več osebnih vlakov in so razmere boljše urejene.

O teh nepravilikah si ni mogoče ustvariti pojma, ako jih kdo ni sam opazoval na licu mesta, za kar je prilika posebno ponoči po 12. uri, ko dospe več osebnih vlakov.

Z uvrstitvijo še enega para vlakov bi bila preobloženost proge za silo odpravljena.

Zato vprašamo:

Ali je Njegova ekscelenca pripravljen poskrbeti, da se gornje nepravilike v prometu na južnoželezniški progi Zidanimost—Zagreb odstranijo in posebno, da se na tej progi uvrsti nova dvojica vlakov?

## Hrvatski sabor odgoden.

Zagreb, 20. julija 1918.

Med splošno pozornostjo se je nadaljevala včeraj seja hrvatskega sabora, kjer je hrvatsko-srbska koalicija, na čelu ji ban Mihalović, objavila tajne Frank-Horvat-Sachsove dokumente glede zahteve frankovcev po vojaški diktaturi na Hrvatskem. Galerija je bilo nabito polna. Frankovci se v znak protesta seje niso udeležili. Seja je trajala do osmih zvečer. Prišlo je do zelo zanimivih razkritij. V enem predloženih frankovskih dokumentov stoji tudi zapisano: Že 16. julija je Conrad pl. Hötzendorf poznal razmere na jugu. Podpisani hrvatski poslanci zahtevajo, naj se postavi na čelo hrvatsko-slovanske uprave c. kr. general, ki bi se opiral proti vele-srbski koaliciji na lojalne stranke in sicer na Frankovo stranko prava, na seljaško stranko, na Mažarone Rauchove in Tomažičeve skupine.

Ob 8. uri zvečer je izjavil ban Mihalović, da je z današnjo sejo sabor odgoden za nedoločen čas.

## Delo za jugoslovanski narodni svet med Hrvati.

Zagrebska »Hrvatska Država« podaja naslednji pregled o uspehih dose-

danjega dela za narodno koncentracijo med H. S.

Zagrebski sestanek dne 2. in 3. marca je prinesel vidne sadove. — Prvi rezultat je bil še jačja zveza med opozicijskimi strankami in skupinami na Hrvatskem ter njihova notranja organizacija. Starčevićeva stranka prava, skupina desidentov hrv.-srb. koalicije okoli »Glasa S. H. S.« in skupina katoliških narodnjakov okoli »Novin« so bile jedro prve formacije v Banovini. Z njimi je bila v stiku tudi socialno-demokratska stranka; pri tej sta sedaj dve struji ter jo zato trenutno ne jemljemo v razpravo. S pristopom Hrvatske seljaške stranke in desidentov hrv. samostalne stranke okoli »Malih Novin« z ene strani in s svojočasno izjavo predsednika srbske narodno-radikalne stranke z druge strani se je položaj še bolj razbistril ter je ustanovitev narodno-radikalnega bloka v Banovini samo stvar formalnosti. — Hrv. srb. koalicija kot guvernementalna stranka ostane seveda zunaj bloka.

V Dalmaciji se je izvedla »Narodna Organizacija« neodvisno od obstoječih strank.

V Istri je vrhovno narodno predstavništvo v »Hrvatsko-slovenskem političnem društvu«.

V Bosni je stvar še v teku.

»Narodni Svet« slovenskih strank, »Narodna Organizacija« v Dalmaciji in »Politično Društvo« v Istri so pooblašeni, da izvolijo delegate v jugoslovanski »Narodni svet«.

Na Hrvatskem bodo vse stranke in skupine pooblašene sodelovati v »Narodnem svetu«; svet Starčevićeve stranke prava je že pooblastil svoj osrednji odbor, da izvoli delegate.

V dosego enotnega zastopstva Banovine v »N. S.« bi se morala preje izvesti enotna medstrankarski organizacija in reprezentacija vseh strank in skupin v Banovini, tako da bo tudi leta zastopana v »Narodnem svetu« kot celota.

Taka splošno-narodna, nad- ali medstrankarska organizacija — podobna oni v Dalmaciji — je potrebna in je tudi že v načrtu. Naša stranka je a priori pripravljena pri tem sodelovati.

## Rojaki!

V tržaškem mestu živi krog 40 tisoč Slovencev. Ker nam mestni magistrat in vlada dosledno odrekata pravico do šole, vzdržuje naša prezaslužna Družba sv. Cirila in Metoda dve slovenski šoli. A kaj sta dve šoli za tisoče Slovencev? Naravno je, da zahaja na tisoče slovenske dece v italijanske šole in da večina teh prej ali slej utone v tujem morju. V tem oziru je najbolj zanemaren okraj Sv. Vida, ki se razprostira od Starega sv. Antona tja čez do Lloydovih ladjedelnice. V tem okolju živi raztreseno na tisoče Slovencev, med temi velika kolonija železničarjev: 3 laške in 3 nemške šole požirajo leto za letom na stotine slovenskih otrok.

Da slednjič zajezimo potujčevanje, se je ustanovil odbor za ustanovitev slovenske šole pri Sv. Vidu. Odbor apelira na rodoljubje korporacij in posameznikov, da mu pomagajo postaviti slovensko šolo. Če trkamo v prvi vrsti na vrata bratov na Kranjskem, je to pripisati dejstvu, da je tržaško Slovenstvo preobloženo z narodnim davkom, in pa zlasti še okolnosti, da je večina prebivalcev omenjenega okraja iz Kranjske.

Rojakil Vse je skoro pripravljeno: v stiski pa smo še za klopi, ki stanejo danes 10.000 kron. Potrebujemo 100 klopi po dva sedeža; en sedež stane 50 kron, cela klop torej 100 kron. Imena darovalcev se priobčijo v tem listu in se kasneje vpišejo v zlato spominsko knjigo nove svetovidske šole. Denar naj se pošilja naravnost na naslov podpisanih ali pa na uredništvo tega lista. Rojaki, pomagajte!

Za šolski odbor:

Virgilij Šček, kaplan, Trst, ulica Fabbri 2. Makso Cotič, glavni urednik »Edinosti« v Trstu, ulica Sv. Franciška šte. 20.

## Pismo z Goriškega.

Po treh letih sem se vrnil na Goriško in čuden duh, kakor iz mrtvašnice, mi je puhnil v obraz. Otroci so postali starci z gubami na čelu, ki pričajo o prestani grozi in trepetu, dekleta hodijo počasi kakor matere in njih oči love neznanca, vpravski vinogradi so čudno obdelani, brez trt, samo beli leseni križi brez cvetja in zelenja so med gozdiki. In Goriča! Razcefrana in razjedena, kakor bi bila iz papirja, zemlja razorana in razkopana, polna jam in sredi njiv, sredi razsekanih in ožganih gozdov, pod hišami in vrtovi se vlečejo nasisi iz vreč za pesek.

In ljudje? Ah, kakor je opustošena domovina in njiva, so opustošena do brezčutnosti in otopelosti srca. V težki brigi

za kruh in streho je starec, žena in otrok navezan sam nase, na svoje delo in na obljube višjih, brez voditeljev, brez svetovalca, navezan sam nase kakor list v samoti. Kdor je postal lačen v tujini, se je vrnil, kajti vseeno je, kje gladiješ. In tako vidiš samo bednega siromaka, ki se muči s plugom sredi strelskih jarkov in bodečih žic, vsak čas se lahko kje zažge pod plugom ročna granata; a naš kmet reže svojo zemljo in jo rahlja, da mu da kruha, novih sil in veselja.

Ni poznati Goriške, bratje moji! Človek se vprašuje, ali je res naš rod samo iz kmetov? Ali so drugi sloji pomrli? Ali nismo imeli na Goriškem tudi drugih stanov? Toda če se drugi stanov — trgovci, profesor in bančni uradnik — niso vrnili, ni še čuda, da bi morali že misliti, kako ohranijo in obdrže vsaj staro posestno stanje, v največje začudenje pa mi je, da se mnogi duhovniki še niso vrnili, dočim so se župljani v večjem ali manjšem številu. In kako bi rabili svetovalcev, zaščitnikov in voditeljev? Kako bi potrebovali ljudje moralne opore, človeka, ki jih bodri, dela in trpi z njimi, skrbi, da obljube višjih ne bodo samo obljube, človeka, ki ni namenjnik.

Od kar sem videl našega kmeta med granatami, jamami in žičnimi ovirami, med pokopališči, ki imajo mrlične na vrhu, med mrtvaškimi glavami in odprtimi rakvami domačih pokopališč, me je navdalo sveto spoštovanje pred tem našim rodom. Zdaj vem, da bo naš mož zemljo držal trdo v svojih rokah, da je ne bo prodajal tujcu, zdaj vem, da bo tudi na Goriškem iz razvalin in smrti vzkliklo novo življenje in še bolj trd in krepak rod.

To bi bil kmalu pozabil: otroci so se igrali z ročnimi granatami in grizli travo! In mladih mrličkov ni imel kdo pokopati. Lastni oče je kopal grob, kropil in molil molitve, mati je nesla k pogrebu!

Videl sem obsekane in okleščene gabe, jablane in hraste; le deblo, suho deblo je pustila granata.

## Boji z Italijani.

#### AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 19. julija. Uradno se poroča: Na obeh straneh Asiaga smo s topništvom močno pripravljene sunke sovražnika deloma z ognjem, deloma s protisunkni odbili. Prav tako se je v dolini Brente izjalovil italijanski napad.

V Albaniji praske z varnostnimi četami.

Načelnik generalnega štaba.

## Bitka na Francoskem.

#### NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 19. julija. Veliki glavni stan: Bojna skupina kraljeviča Ruperta. Bojevanje je zvečer oživelo. Pri poizvedovanjih smo ujeli ujetnikov.

#### Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Med Aisno in Marno se je bitka vnovič vnela. Francoz je tam pričel svojo dolgo pričakovano protiofenzivo. Z uporabo najmočnejših skupin oklopnih avtomobilov se mu je najprej posrečilo na posameznih mestih presenetljivo vdreti v naše najbolj sprednje pehotne in topniške črte in potisniti nazaj naše črte. Nato so pa naše divizije v postojankah in pripravljene rezerve izjalovile sovražni predor. Proti pol dnevu so francoski napadalni načrti zahodno od Soissona-Neuillyja omagali. Popoldne so se na vsej napadalni črti zrušili zelo močni delni napadi sovražnika ob naših črtah. Proti bojišču hitče sovražne kolone so bile cilj naših uspešnih bojnih letalcev. Naši letalci so sestrelili 32 sovražnih letal. Poročnik Loewenhardt je priložil svojo 38. in 39., poročnik Bolle svojo 23. in 24., nadporočnik Goehring svojo 22. zračno zmago.

Proti južni fronti Marne je Francoz po svojih neuspehih dne 16. in 17. t. m. izvajal le še delne napade jugovzhodno od Mareuila. Te napade smo odbili. — Med Marno in Reimsom in vzhodno od Reimsa se je bojno delovanje omejilo na krajevne boje. Sovražne napade v Kraljevskem gozdu (Bois de Roi) in na obeh straneh Pourcyja smo izjalovili. Pri uspešnih sunkih severno od Prosnesa in pri obrambi sovražnih delnih napadov ob Suippi in na obeh straneh Perthesa smo ujeli ujetnikov. — Število od 15. julija privedenih ujetnikov je prekoračilo 20.000. pl. Ludendorff.

#### Nemško večerno poročilo.

Berlin, 19. julija zvečer. Krajni boji so se bili severno od Lyse.

Na bojišču med Aisno in Marno se je izjalovil ponovljeni francoski prebijalni poskus z najtežjimi izgubami za sovražnika.

#### Francosko poročilo.

18. julija zvečer. Bitka se je danes ljuto nadaljevala. Držali smo celo fronto. Zahodno od Reimsa se sovražniku bljub njegovim naporom ni posrečilo, da bi izpopolnil svoj uspeh. Naše čete so zavrle s svojim junaškim odnorem in z nenresta-

nim protinapadom z menjajočim se sunkom in umikom sovražni pritisk. Južno od Marne smo v bojih na gozdnih strminah se- verno od Comblizyja in Festignya zadr- žali sovražnika na južnem robu gozda pri Bouquignyju in Chatagmersu in vzhodno od Oenillyja. Nemcem se je posrečilo, da so se zopet ustalili na gori Voisin. Med Marno in Reimsom je trajal boj severno od Remila v Kraljevskem gozdu, v kate- rega so vdrl Nemci in ki so ga naše čete korak za korakom branile. Cocertovski gozd je bil tudi pozorišče silnih bojov. So- vražnika smo zadržali zahodno od Nan- teula. Pourcyja, ki je bil smoter močnej- shih napadov, ki so jih ponavljali, Nemci niso mogli doseči. Sijajno izvedeni protinapad italijanskih čet zahodno od navedene va- ši je vrgel sovražnika v dolino Andre nazaj. Veliko število mrličev pred črtami doka- zuje, da je imel naš sovražnik težke iz- gube. Položaj v odseku Vrginy in jugo- zahodno od Reimsa se ni spremenil. Nepo- škodovane so ostale naše postojanke na celi fronti v Champagni.

19. julija dopoldne. Potem ko so fran- coske čete 15., 16. in 17. julija zlomile nem- ško ofenzivo na fronti v Champagni in v gorah pri Reimsu, so 18. julija skupno z ameriškimi četami napadle med Aisno in Marno na 45 km dolgi črti nemške posto- janke. Iz črte Amblyen — Longpont — Troesnes — Boureches smo izvedli važen sunek v sovražne črte. Dosegli smo višin- ske planote, ki nadvladajo Soissons z ju- gozahoda, in okoličo Chauduna. Naše čete so prekoračile južno od Qurqua splošno črto Marizy — St. Genneville — Haute Avesnes — Belleau. Občudovanja vredna hrabrost francoskih in ameriških čet je zopet pridobila nad 20 vasi. Ugrabili smo več tisoč ujetnikov in znaten plen.

### Angleži gospodarji Perzije.

Po »Vossische Zeitung« poznema- mo: Socialnerevolucionarno »Narodno- je Djele« objavlja naslednjo brzjavko predsednika revolucionarnega odbora perzijske bojne črte:

Položaj v Perziji je sledeč: Angleži so se polastili skoraj cele Perzije in prodirajo že proti Kasvinu in Enselme. In sicer hočejo Angleži zastaviti pot nemško-turškim četam, ki prodirajo proti Baku.

### Katoličani pri volitvah na Nizozemskem.

»Kölnische Volkszeitung« poroča: Izid glasovanja pri volitvah je bi za ka- toličane v primeri s po pretežni večini protestantov v deželi sijajen. Voditelji katoličanov so dobili vsi do 56.000 gla- sov in še več. Najvišje število je dose- gel msgr. Nolens, predsednik katoliške frakcije v zbornici: 61.711 glasov. V Venlo je oddal svojo glasovnico za ka- toliškega kandidata neki 100letni voli- lec. V provinci Limburg so oddali okro- glo 80.000 glasov za katoliške kandida- te in le 8000 za socialistične. Med no- vimimi člani katoliške stranke so štirje zastopniki delavskih in dva kmetijskih organizacij; katoličani so izvolili tudi enega učitelja. Izvoljena je bila ena sa- ma ženska: Suze Groeningen, ki pripa- da socialistični stranki in je po pokli- cu učiteljica. Znano je, da je odklonil dr. Nolens ponudbo kraljice, naj sesti- vi novo vlado, toda v novi vladi bosta vsaj dva ministra katoličana.

### Stavka na ukrajinskih železnica.

Dunaj, 20. julija.

Na ukrajinskih železnica je izbruhni- la splošna železničarska stavka. Ves pro- met je od 18. t. m. ustavljen.

### Zmede v Sibiriji.

Odločitev Japonske odgodena.

»Times« poročajo, da je sklepal dne 15. t. m. v Tokiju svet starih o skupnem nastopu ameriških in japonskih čet v Si- biriji. Sejo so odgodili, ker sta naspro- tvala Takino in Hara, češ da položaj v Si- biriji še ni tako kritičen, da nastopijo Ja- ponci. Reuter pa trdi, da so sicer Japonci pripravljeni nastopiti v Sibiriji, a da si ho- čejo zagotoviti popolno svobodo glede na nastop čet.

Lugano, 19. julija. (K. u.) Milanski »Se- colo« poroča iz Londona, da se bore v Si- biriji za oblast štiri vlade. Proti generalu Horvatu, ki se zavzema za težnje sporaz- uma, zbirajo boljševiki v Krasnojarskem 20.000 bivših vojnih ujetnikov.

Japonsko ministrstvo za intervencijo v Sibiriji.

Rotterdam, 19. julija. (Kor. ur.) »Cen- tral News« poročajo iz Tokija: Kabinet je zboroval danes in se odločil za interven- cijo v Sibiriji. Nihče ne dvomi več, da so najbrže tajno podvzeti koraki Združenih držav odločili rešitev vprašanja.

### Nova tatarska in baškirska republika.

Kijev, 20. julija. (Kor. ur.) Časopisi poročajo, da bo zborovala 15. septembra v Ufi ustavodajalna skupščina nove tatar- ske in baškirske republike, ki bo obsegala gubernije Samara, Orenburg in Ufo.

### Mirovno gibanje.

Dunaj, 19. julija.

»Neue Freie Presse« poroča, da so v Berlinu razširjene vesti, da se bo ob ob- letnici vojske od strani nevtalcev in Va- tikana napravil mirovni poskus. V dunaj- skih diplomatskih krogih o tem ni ničesar znanega.

### Načelnstvo S. L. S.

ima sejo prihodnji ponedeljek dne 22. ju- lija ob pol 3. uri popoldne v Kat. tiskarni. K seji vabi načelnstvo tudi

### zastopnike kmečkih zvez

ali, kjer Kmečka zveza še ni ustanovljena, zastopnike občin, zaradi razgovora o važ- nih gospodarskih vprašanjih.

Posedna vabila se ne bodo razpoši- ljala.

Ljubljana, dne 17. julija 1918.

Prelat A. Kalan,  
t. č. načelnik S. L. S.

## Politične novice.

+ Z Blok. Na zadnji ferman deželnega odbora je naš občinski zastop odgovoril sledeče: Okrožnica se vzame na znanje, sklenili so pa tudi dostavek v smislu maj- niške deklaracije. Prav tako in vsa čast odbornikom za njih možat nastop.

+ Gorje. V nedeljo 14. t. m. smo imeli občinsko sejo, pri kateri je župan Jan na- stopal podobno kakor šentvidski župan Belec. Najprej je občinski odbor z ozirom na dr. Šusteršičevo okrožnico vnovič izvo- lil dr. Šusteršiča za častnega občana. Od- borniki S. L. S. so glasovali proti. Nato je prišla na vrsto Lampetova okrožnica glede Trumbiča. Odborniki S. L. S. so iz- javili, da bodo glasovali za dotično reso- lucijo, vendar pa želijo, da se tudi deželni odbor izjavi za jugoslovansko deklaracijo. Resolucija glede Trumbiča je bila sprejeta soglasno, dodatnega predloga, da se de- želni odbor naproša, naj se tudi on izjavi za majniško deklaracijo, pa župan ni hotel dati na glasovanje. Kljub temu bodo še dalje slepili ljudi, da so za deklaracijo.

+ Mekinje. Na poziv deželnega od- bora z dne 28. junija t. l. je občinski odbor v Mekinjah v svoji seji dne 7. julija t. l. sklenil naslednje: Občinski odbor v Meki- njah ostane prejšnjemu zvest svoji izjavi za majniško deklaracijo, ki jo je soglasno sklenil dne 23. novembra 1918. S to izjavo je podpisani odbor obsodil vsako protidi- nastično gibanje, kakor ga najodločnejše obsoja tudi danes, naj prihaja od kate- ribodi strani. Hkrati pa prosi podpisani odbor: Slavni deželni odbor kranjski naj se kot najvišja avtonomna oblast v deželi pridruži našim občinam ter se slovesno iz- javi za majniško deklaracijo ter tako pri- pomore, da se Avstrija pod vladno staro- slavne habsburške dinastije preosnuje v mogočno državno zvezo svobodnih, eiako- pravnih narodov.

+ Iz Črnomlja. Vsled ukaza deželnega odbora kranjskega se je vršila v Črnomlju dne 16. julija 1918 občinska seja. Ko je pri- šla znana resolucija dežel. odbora kranj- skega na dnevni red — resolucija, ki naj bi rešila potapljačo se ladjo nekaterih dež. odbornikov, je prišlo do burnih prizorov. Ker deželni odbor zahteva brezpogojno, da se sprejme resolucija, kakor jo on predlaga, in hoče to izsiliti z grožnjami, se je poka- zalo enodušno ogorčenje nad tako kršitvijo občinske samostalnosti (avtonomije). Izje- mo sta delala le g. župan in bivši župan Matija Skubic. Župan je dal glasovati za resolucijo, a zanj je dobil le en glas. Ve- čina — navzočih je bilo razen župana še 13 odbornikov — je predlagala nato sledeče: Mestni odbor črnomljski jemlje okrožnico deželnega odbora z dne 27. junija 1918 št. 2078 na znanje ter izjavlja: 1. Prebivalstvo naše občine vztraja v svoji od prednikov podedovani zvestobi do države in vladar- ske hiše. Neomajna zvestoba naše dežele je dokazana po mnogostoletni preteklosti, to zlasti dokazuje junaštvo kranjskih čet, iz- kazano posebno v krvavi dobi svetovne vojske. V dejanjih se je pokazala kranjska zvestoba na tako jasen način, da ji pač ni potreba posebnih izjav in sklepov, zlasti ker so imeli dr. Trumbiča kakor tudi nje- govi letaki tukajšnjemu prebivalstvu popol- noma neznani. 2. Občinski odbor črnoml- ski je sklenil dne 12. novembra 1917 eno- glasno, da se pridruži majniški deklaraciji, ki zahteva združitev vseh v Avstriji-Ogrski živečih Jugoslovancev pod habsburškim že-

lom in ostaja pri tej izjavi zdaj kot prej. Prosi pa deželni odbor, naj se, upoštevajoč želje ogromne večine kranjskega prebiva- lstva, pridruži tej izjavi. — Tega predloga naš župan ni hotel dati na glasovanje, češ, da mu je tako »narobe«. Ker pa naš ob- činski odbor ni hotel sodelovati pri krše- nju občinske samostojnosti in je hotel de- lati in sklepati tako, kot sam za najbolje spozna in ne kakor je g. županu »narobe- no«, so vsi odborniki razen gospoda župa- na in gori imenovanega njegovega oprode zapustili posvetovalnico. G. župan pa se je obrnil do deželnega odbora za nadaljnja »narobe«.

+ »Slovensko-hrvatska povodenj« v Gradcu je popolnoma zmedla Velenemce. Schönerer kar divja v svojem lističu »All- deutsches Tagblatt« in podaje tiste Grad- čane, ki so prodajali hiše Slovanom. Pra- vi: Ni besedi, da izrazimo ogorčenje, če gre celo žena načelnika društva hišnih posest- nikov med prodajalce hiš in če odvetnik dr. Böhm posreduje, da se proda kar pet hiš Slovanom. V nemški družbi naj taki ljudje izgrajajo svojo vlogo. Pri tem pa po- ve nehoti nadaljnjo, da se veliko »nem- škij« Gradčanov smeji nad jezo Velenem- cev. Dalje piše: Gradec in okolica sta po- stala raj hrvatskih, slovenskih, čeških in judovskih vojnih dobičkarjev. Ne mine te- den, da se ne naseli kaka ljubezniva vojna rastlina ob lepi Muri. Hrvatski in sloven- ski kupci hiš preplavljajo tudi okoličanske občine Waltendorf, Andritz, Gösting, Eg- genberg in Watzelsdorf, odpora z nemške strani ni in občinski zastopi celo odlikuje- jo ljubeznive tujce.

+ Strah pred Slovenci. Glasilo gra- škij »Proč od Rimovce« in naše pre- ljube nemškutarije se je ustrašilo — slovenskega in hrvatskega kapitala. In objavil se je 19. t. m. članek, v katerem med drugim izjavja: Ne smemo podce- njevati stremljenj Slovencev, ki delajo na to, da bo služil kapital narodnim smotrom. Vsled nečuvne vojne dobič- karije so si pridobili Slovenci primero- ma velikih kapitalij. Trdi, da Slovenci ne podpisujejo vojnega posojila, mar- več je denar pri slovenskih bankah in pri zasebnih kapitalistih. Velenemski ravnatelj valute trdi dalje, da se o zmanjšanju vrednosti denarja razšir- jajo najneverjetnejše vesti, dasi celo Seidlerjeva »Neue Freie Presse« nepre- stano toži, kako pada naša valuta. Da- lje navedeni list jadikuje: Na Kranj- skem sta postali žrtvi slovenskega po- hlepa dve veleposesti in en premogo- kop. Kupčija s hišami se je v Ljubljani, v Zagrebu in v Trstu bujno razvila. Dalje se pritožuje »Tagblatt«, da se po- vodenj slovenskih in hrvatskih vojnih dobičkarjev vali že tudi na Štajersko in na Koroško. Izraža bojazen, da bo prešel velik del zemlje v čisto nemških ozemljih v slovenske in v judovske ro- ke. Slednjič pozove Nemce na obrambo in svetuje, naj se združi nemški kapital k smotrenemu delu.

+ Ogrska zbornica je rešila volilno reformo do člena 88. v predloženi obliki, večinoma brez debate. Karolyjeva stran- ka se je z ozirom na to, da odklanja ve- čina proti vsem dogovorom celo vse pred- lože ministrskega predsednika, odstranila iz zbornice.

+ O preskrbi s premogom je izjavil minister za javna dela pl. Homann v pod- odseku vojnogospodarskega odseka, da je postal položaj posebno v zadnjih tednih izredno težaven. Vzrok: nazadovanje pro- dukcije in transportne težave. S pomočjo vojaštva namerava zvišati produkcijo za 14.000 ton dnevno.

+ Kühlmann se poteguje za državno- zbornski mandat. Berlin, 18. julija. Trdi se, da namerava Kühlmann proti dosedanji navadi po svojem odstopu sprejeti držav- nozbornski mandat.

## Dnevne novice.

— Gorje. V občinski seji dne 14. t. m. je bil soglasno izvoljen za častnega obča- na presv. knezoškof dr. Anton Bonaven- tura Jeglič.

— Slavina na Pivki. Radi neminljivih zaslug, ki si jih je vsestransko pridobil go- spod knezoškof dr. A. B. Jeglič, ga je ob- činski odbor Slavina v svoji seji z dne 14. t. m. imenoval za častnega občana.

— Duhovniške spremembe. Premešeni oziroma nameščeni so gg.: Peter Natlačen, kaplan iz Metlike, k Sv. Petru v Ljubljani; Edvard Šimnic, kaplan od Sv. Petra v Ljubljani, v Cirknico; Franc Lovšin, kaplan, iz Loskega potoka v Št. Vid pri Zatičini; Stefan Traven, kaplan, iz Dol v Radeče pri Zidanem mostu; Franc Hnigman, kaplan, iz Radeč pri Zidanem mostu v Boštanj; Anton Zalokar, kaplan, iz Črnomlja v Knežak; Ka- rol Žužek, kaplan, iz Knežaka v Postojno; Janez Kalan, kaplan, iz Postojne v Trnovo na Notranjskem; Janez Dolenc, kaplan v Trnovem na Notr., za vikarja v Podgrađe v tržaški škofiji; Martin Gorše, kaplan, iz Ko- roške Bele v Idrijo; Alojzij Tome, kaplan, iz Mokronoga v Radovljico; Ignacij Breiten-

berger, kaplan, iz Sp. Idrije na Jesenice; dr. Tomaž Klinar za kaplana v Kranj; Jožef Arh, semniški duhovnik, za kaplana v Lo- ški potok. Novomaški: Franc Rožič za kaplana v Vreme; Leopold Govekar za kaplana v Dole; Franc Presetnik za kapla- na v Koroško Belo; Andrej Šavli za kapla- na v Mokronog; Ciril Milavec za kaplana v Spodnjo Idrijo.

— Duhovne vaje za vč. gg. duhov- nike bodo v ljubljanski jezuitski stolici prvič od 5. avgusta zvečer pa do 9. avgusta zjutraj, drugič od 19. avgusta zvečer pa do 23. avgusta zjutraj. Vč. gg. uljudno prosi stolično upraviteljstvo, naj prinese z dežele se- boj živil. Ljubljanski p. n. gospodje pa morejo obedovati in prenočevati doma.

— Iz politične službe na Kranjskem. Notranji minister je imenoval okrajnega višjega komisarja Otona Merka za okraj- nega glavarja, okrajnega komisarja dr. Iv. Liningerja za okrajnega višjega komisarja in okrajnega komisarja Antona Mencin- gerja za tajnika deželne vlade na Kranj- skem.

— Odlikovanje. Anica Pučko, bolniška sestra na bojišču, je bila drugič odlikova- na s srebrnim križcem za krono na traku hrabrostne svetinje.

— Iz hotela sv. Janeza ob Bohinjskem jezeru Vam, kakor tudi vsem morebitnim izletnikom naznanjamo, da dosledno vse uslužbenstvo ignorira goste, ki ogovarjajo slovensko.

— Za našo osirotelo deco se je na prošnjo odbora slovenskih, hrvatskih in srbskih žena nabralo v trnovski fari na Notranjskem 1600 K. Izrekamo vsem, ki so k temu pripomogli, najiskrenejšo za- hvalo.

— Vsem dramatičnim društvom, čital- nicam in Bralnim društvom na deželi, ki so si svoječasno izposodili iz arhiva Dra- matičnega društva v Ljubljani, bodisi dram- ski ali glasbeni material, naznajamo, da se je pri urejevanju arhiva dognalo, da manjka vse polno knjig z vlogami in tudi glasbenega materiala. Prosimo torej vsa Dramatična društva, Čitalnice, Bralna dru- štva in enaka kulturna društva, ki so do- slej gojila dramatiko, da naj nemudoma revidirajo svoje knjižnice ter vse naše iz- posojene knjige in ves glasbeni material čim prej vrnejo Dramatičnemu društvu v Ljubljani, v gledališko pisarno. Dognalo se je tudi, da so razna društva dobivala iz gledališke garderobe na posodo razne kostume, ki se tudi doslej še niso vrnil. Opozarjamo vsa ta društva, da v našem skupnem interesu vse izposojene predme- te in knjige takoj vrnejo našemu gledali- šču, ker bi zaradi njihovega odlašanja mo- gla trpeti bodoča sezona v sestavljanju re- pertoirja, kakor tudi glede kostumov. Vsem nam mora biti pred oči bodoči razvoj »Slovenskega narodnega gledali- šča« v Ljubljani in vnovič prosimo vsa ta društva in našim skupnem interesu, da store svojo dolžnost. V slučaju, da bodo vsa ta društva še zanaprej na to našo nuj- no prošnjo molčala, bi to njihovo postopa- nje moglo imeti nedogledne posledice in vodstvo »Slovenskega narodnega gledali- šča« bi moralo biti v bodoče prisiljeno, da za vedno prepreči vsako izposojanje iz gledališkega arhiva, kakor tudi iz garde- robe.

— Naročila za lože in sedeže v »Slov. narodnem gledališču« se spreje- majo v gledališki pisarni vsak dan do- poldne do 12. in zvečer do 6. ure. Pri- pominja se izrečno, da se ni doslej od- dala še nobena loža in noben sedež, ne- go se zabeležujejo le imena dotičnikov, ki reflektirajo na eno ali drugo. Ker bodo abonenti razdeljeni na tri dele, A, B, C, bo treba gledališča trikrat za- sestiti ter se bodo oddajale lože in sede- ži trojnimi abonentom. Potemtakem se je nadejati, da bo mogoče ugoditi vsem željam, seveda kolikor bo to dopuščalo število razpotožljivih prostorov. P. n. občinstvo blagovoli se čim prej pri- glasiti, da bo mogoče konzorciju abo- nente razdeliti in po možnosti vsako- mur ugoditi. Cene lož in sedežev pa danes še niso določene, ker se sestavi proračun šele potem, ko bodo znani stroški na podlagi podpisanih po- godb.

— Novice iz D. M. v Polju. Ponesrečil se je v večši tovarni delavec Anton Pri- mar iz Zg. Kašlja. Padel je precej visoko in si poškodoval hrbet. Odpeljali so ga v bolnico v Ljubljano. — Prek kratkim smo dobili tobakarji up in tolažbo »tobačne karte«. Mislijo smo si, sedaj smo rešeni gorja, ki ga nosimo prostovoljno. Finančna uprava je seveda zmešala marsikomu ra- čun, kajti prideli so se nekateri zelo od- daljenim trafikam, tako da mora marsikdo po celo uro daleč iskati tobačne izdelke, dasi ima trafiko pred nosom. Znana sta mi celo dva slučaja, da ima lastnik trafike svojo karto v pol ure oddaljeni tuji trafik! Tudi imajo prednost gotove ženske. Tra- fikantinja na postaji Zalog je oddala n. pr. 30 priglasov. Pridelili so ji pa 300 kart, ve- čino kmetov iz okolice, dočim ima mnogo železničarev svoje karte v okoliških tra- fikah, ki so jim silno od rok. Vsekako nai-

bi se bilo gledalo na splošne želje, mesto na korist posameznikov. Moke smo dobili za 6 preteklih tednov kakih 4000 kg, tako, da pride na osebo 1 kg 20 dkg za 6 tednov. Krompirja revež, ki ga ni mogel saditi, ne more kupiti nikjer, ker je zapretna občutna globa prodajalcu in kupcu. Reveži smo upali, da ko dozori krompir, se bomo vsaj istega najedli, pa sklenejo postaviti, ki pravi: vse mora v gotov žep. Radovedni smo, kje bomo dobili krompir. Da bi se vsaj tudi naši aprovizaciji dodelilo kaj krompirja, sicer ne kaže drugega, kot — Krasti ga.

— **Z Jesenic.** V nedeljo, dne 14. t. m. se je ob 4. uri popoldne vršilo ustavno zborovanje somišljenikov S. L. S. Ker so nenadoma nastopile ovire, se posebno starejši somišljeniki sestanka niso mogli udeležiti v večjem številu in se je tudi vsled tega volitev krajevnega odbora preložila. — Istega dne zvečer je uprizorila šolska mladina poročilo g. učitelja Schuffnerja J. Spicarjevo bajko s petjem in godbo »Pogumni Tonček«, ki je doživela naravnost sijajen uspeh. Tako brez strahu in iz duše so nastopali otroci, da se jih je moral radovati vsakdo. Častitamo g. Špicarju k njegovim igri in jo toplo priporočamo šolski mladini v uprizoritev. Predstava se bo v nedeljo ob istem času ponovila in sicer topot s spremljevanjem celotnega orkestra. — Vprašanje na savsko pošto v sobotnem »Slovincu« je šlo po krivdi stavca na napačno addresso, namreč na moravsko pošto. Pa velja le za savsko pošto. — Na jeseniški pošti se sveti nad okencem za oddajo brzovjavk še vedno samo nemški napis! Kako dolgo naj še to trpimo v slovenskem kraju, gospod nadpošta? — »Mi čakamo«, je rekel včasih v šoli g. učitelj učencem, ki niso znali naprej. Tako čakamo tudi mi Jeseničani, kdaj da občinski odbor v javnost, kakšna mnenja je o Lampetovih dvih okrožnicah.

— **Z Blok.** Nestrpno že čakamo miru, tega strašnega krvoprelitja, to pa tembolj, ker nam je zadnje čase naša ofenziva pobrala štiri upolne mladenčce. Padli so: Alojzij Gorjup, Kramlje; Alojzij Mihelčič, topol; Anton Zurga, Benete in Rudolf Lenarčič, Nova vas. Družini zadnjih dveh ste silno prizadeti, ker ste s tem zgubili že drugega sina. Rudolf Lenarčič je padel ob Pivci, ko je ravno nekega ranjenca prevezoval. Prepeljali so ga v Gradec, ker je — previden s sv. zakramenti — v strašnih mukah sklenil svoje mlado življenje. Graški Slovenci so odličili njegovo krsto z neštetimi cvetkami in ga spremili k večnemu počitku na tuji zemlji. Bil je štirikrat odlikovan in nosil je Karlov križec. Drugi trije so padli blizu Asiaga, ko so naskakovali neko goro. Prejšnji dan so prejeli sv. zakramente. Težko prizadetim družinam naše iskreno sožalje, junakom pa večni mir! Krajevna organizacija S. L. S. vrlo dobro napreduje in v kratkem jo izvedemo. — Gospodarski odsek je prešel iz rok g. dež. poslanca v roke g. Lužarja. — Naša občina je dobila rekvizicijo za seno celih 10.000 kvintalov, ki jih pa letos občina nikakor ne more dobaviti. Deseti del zahtevane rekvizicije bo občina komaj oddala in še to z največjo težavo. Učinki lanske suše, ki je pri nas vladala od bele nedelje do 29. junija, se letos kažejo v obilni meri ravno pri travi, katera je ponekod silno majhna in redka, posebno po gričih. Stanje sena pri mnogih hišah bo ravno isto kakor lani. Zato se obračamo z najnim pozivom na prizadete kroge, da ta naš dejanski položaj upoštevajo in ne tirajo že itak vsled slane in vsled pogorišča težko prizadetega ljudstva v obup! — Posestno stanje živine je že minimalno, zato se vsi živinorejci povprašujejo po vsej pravici, kaj bo? — 15. t. m. je šla Ana Zakrajšek iz Gor. Ravnika nabirat lipovega cvetja. Iz nam neznanega vzroka pa je padla razlestvo tako nesrečno, da je na mestu izdihnila. Zapušča moža v Ameriki. — Kot odsek smo zopet vsled vladnega sistema opuščen »Slov. Stražo« obudili k novemu življenju. Pomlajena »Slov. Straža« se obrača za milodare in članarino do vseh zavednih Bločanov. Naše geslo je: Vsaka hiša bodi član »Slov. Straže«. Nabiramo za mariborsko šolo. — Zastavo »Mlad. Marijine družbe« smo naročili, katera naj bi zbiralova vse dobre fante okrog sebe. — Svojo prenovljeno knjižnico, igrani in predavanji je naše »Društvo« prava kulturna postojanka na Blokah. »Društvo« vabi vse dobromislilce, da bi se zapisali med njegove člane. — Misijonska misel med nami zelo prospera: do zdaj se je nabrala svota preko 1000 K za misijonske namene. — Poprava pogorišča silno počasni napreduje: ni opeke, ni apna, ni železa, pa tudi z delavci je križ, ker jih ni, če pa so, pa nimajo kaj jesti. Kovača M. Hitija smo šele te dni dobili domov: tako hitro rešuje vladni »šimle« take neobhodno nujne zadeve. Naj bi se vendar prizadeti krogi usmili nesrečnih pogorelcov in jim krepko stali pri prenovitvi svojih domov.

— **Škofja Loka.** V »Slovincu« berem, da je bilo 16. t. m. na več krajih na Kranjskem potres. Tudi tukaj je bil imenovit nega dneva ob 1. uri 49 minut popoldne precej močan, kakih pet sekund trajajoči potres. Škode ni napravil.

— **Ponesrečil je** dijak Ivo Repovš v Polniku pri Litiji. Na lovu mu je spodletelo tako, da je padel. Pri tem nesrečnem padcu pa se mu je izprožila puška ter si je težko obstrelil levo roko. Zdravi se v Ljubljani.

— **Posebno cenzuriranje nujnih inozemskih dopisov.** Da se omogoči posebno cenzuriranje nujnih in važnih inozemskih dopisov, se pripuša direktno izročevanje takih pošilj pristojnemu cenzurnemu uradu v svrhu neoviranega cenzuriranja pod sledečimi pogoji v obeh prometnih smereh: 1. Dopis se mora nanašati na nujne kupcijske zadeve ali pa na javno in splošno korist. 2. Dopis je treba poslati v posebnem ovitku na cenzurni urad sam (za okrožje c. kr. poštne in brzovjavne ravnateljske v Trstu v prometu s Švico na cenzurni urad v Feldkirch, v prometu s ostalim inozemstvom na cenzuro Dunaj 1) popolnoma frankovano kot nujno priporočeno pošiljko. 3. Za inozemstvo namenjeni vloži predmeti (pismo ali dopisnica) morajo biti primerno naslovljeni in za prevažanje od cenzurnega urada na namambni kraj zadostno frankovani. — Ako odpošiljatelj dopisov v inozemstvo nimajo na razpolago avstrijskih znamk za frankovanje v to svrhu, je izjemoma dovoljeno, da predlože mednarodne dopisnice v znesku, ki zadošča za frankovanje. Taki dopisi se pri cenzurnem uradu v prvi vrsti in brez odloga cenzurirajo in se, če ni prigovora, nemudoma poštanim potom pošljejo naprej. Če želi odpošiljatelj, da se mu izroči prejemni list, potem naj priloži pošiljki na cenzurni urad še — ako le mogoče — frankovani — pisemski ovitek s svojim naslovom. Cenzurnemu uradu neposredno doposlani dopisi, pri katerih označeni pogoji niso izpolnjeni, se cenzurirajo normalno.

— **Avstrijski glavni zavod za izvedbo stvarne demobilizacije** se ustanovi po določilih odredbe finančnega ministra z dne 13. julija t. l.

— **Tarife na državnih železnicah** bodo, kakor je poročal sekcijski načelnik vitez pl. Solvis železniškemu svetu, v kratkem zopet povišali.

— **Za dalmatinske vojake** 37. strelskega polka v Schärdingu ob Inu, Zg. Avstrijsko, želi polkovno poveljstvo otvoriti čitalnico ter prosi v to svrhu hrvatskih knjig, časopisov, časnikov in ilustracij.

## Ljubljanske novice.

lj Iz uredništva uradnega lista. Dolgotletni urednik tukajšnjega uradnega lista »Laibacher Zeitung« prof. Anton Funke je uredništvo odložil. Uredniške posle bo vodil le še toliko časa, dokler ne dobi naslednika.

lj **Ustavna preosnova.** Predmet prihodnjih slovenskih propovedi v ljubljanski jezuitski kapeli ob nedeljah popoldne ob petih: notranja ustavna preosnova.

lj **Umrli je** včeraj obče znani in spoštovani knjigoveški poslovođa gosp. Avgust Kremžar, v starosti 74 let. Pogreb se bo vršil jutri popoldne ob dveh iz deželne bolnice.

lj **Društvo tobačnih trafikantov za Kranjsko v Ljubljani** vabi tem potom vse cenjene gg. trafikante in trafikantinke v Ljubljani in bližnji okolici na zelo važen sestanek vseh trafikantov, ki se bo vršil v nedeljo, dne 21. julija t. l. ob 2. uri popoldne v vrtnem salonu restavracije Novi svet, Marije Terezije cesta. Zeleti bi bilo, da se vsi trafikanti v lastnem interesu tega sestanka udeležijo blagovolijo.

lj **Za protestantovskega pastora** v Ljubljano pride baje v kratkem evangelij. Vojni kurat dr. Schneider, ki biva sedaj v Huminu na Beneškem.

lj **Prememba posesti.** Anton Šusteršič, blaginjak Mestne hranilnice ljubljanske in g. Marija Šusteršič-Tičar sta kupila trinadstropno vogeljno hišo Kokaljevih dedičev v Škofji ulici 12, v kateri se nahaja Krapševa kavarna, za znesek 166.000 K.

lj **Kam plovemo?** Danes je neka ženska zahtevala na trgu za par piščancev liki golobčev 50 kron. Seveda je tržna oblast takoj storila svojo dolžnost. Ubogi bolniki! Ko bodo zanamci to brali, bodo rekli: »To ni res!« Pa je le bilo, in sicer dne 20. julija 1918 v času svetovne vojne. Sočutje, kje si?

lj **Povrnitev na nemških četah poročene škode.** Tozadevno pred kratkim objavljeno notico izpopolnjujemo, odnosno popravljamo v toliko, da naj se pri mestnem gospodarskem uradu zglase le one stranke, katerim je nemška vojaška uprava po njenih četah storjeno škodo že povrnila in sicer samo v mestnem teritoriju in nahajajočim (drugi seveda pri pristojnih okrajnih glavarstvih).

## Štajerske novice.

š **Stavka v mariborski delavnici južne železnice.** V ponedeljek so pričeli stavkati uslužbenci delavnice južne železnice v Mariboru. Ostali so sicer v delavnici, toda delali niso. V četrtek so pričeli začasno nadaljevati delo.

š **Za slovenske kmete ni sladkorja.** Urad za ljudsko prehrano je določil za politični okraj Maribor 4 vagone sladkorja za vkuhanje. Ta sladkor bi se moral razdeliti v mesecu juliju istodobno s sladkorjem za porabo. Od tega sladkorja za vkuhanje pa še dosedaj vzlic opetovanemu požurjanju prehranjevalnega urada mariborskega okrajnega glavarstva, še ni dobavil niti en kilogram in sladkorna centrala ter c. kr. urad za ljudsko prehrano na Dunaju, — ki je sicer tako gostobeseden z obljubami — dosedaj nista niti obljubila, da se ta sladkor sploh dobavi v kratkem času. Ker se z razdelitvijo sladkorja na karte za mesec julij ne more več čakati, se bo sladkor za vkuhanje razdeljeval v mesecu avgustu s sladkorjem na karte za avgust, ako bo sladkor za vkuhanje takrat sploh prišel. Sladkorna centrala molči namreč trdovratno na vsa tozadevna vprašanja. Tako je s slovenskim kmetiskim prebivalstvom, dočim se je pa sladkor za vkuhanje za nemško mestno prebivalstvo že davno razdelil.

š **Za jugoslovansko deklaracijo** so se minuli teden izjavili občini Oglenščak in Bukovec, sodni okraj Slov. Bistrica, tako da je sedaj jugoslovanski obroč okoli nemške Bistrice popolnoma sklenjen. Celo Pohorci so izvanredno odločni in zavedni, tako da čisto mirno pričakujemo našo slavno bodočnost. Ljudstvo stoji trdno za našimi cilji.

## Koroške novice.

k **Obtožen je,** kakor poroča mariborski »D. M.«, protestantovski pastor Hildebrand radi govora na »volkstagu« v Trgu. Del njegovega ultra-vsenemškega govora je bil svoj čas v »Fr. St.« zaplenjen. Poleg protestantovskega pastora sta na tem volkstagu nastopila kot govornika dva nemška duhovnika. Znano je, da je tudi mariborski Francel Girstmayr prišel na zatožno klop in sicer radi govora na velikovškem volkstagu.

k **Pasji nabori.** Koroški listi se zadnje dni zelo jezijo in zabavljajo na nabore psov, ki se vrše po raznih krajih. Tak nabor je bil n. pr. die 11. t. m. v Trgu. Prignati so morali posestniki iz daljnega okoliša svoje zlasti zdaj prepotrebne domače čuvaje, vsega vkup 180. Od teh so jih »potrdili« — 8. V komisiji pa je nadporočnik, višji živinozdravnik, celo krdelo vojakov s 5 do 6 podčastnikov! Po pravici vprašujejo ljudje, ali so psi vredni to, kar stanejo komisije!

k **Uboji, umori itd.** V gostilni »Baratom« v Celovcu, nasproti duh. semenišču, sta se dne 9. julija popoldne sprla na dopustu bivačaja vojaka, 45letni Frid. Höfeler in 46letni Mat. Dvořak. Pri tem je zasadel Dvořak svojemu tovarišu nož v prsa, da so ga morali prepeljati v vojaško bolnišnico, kjer so operirali. Dvořak so oddali vojnemu sodišču. — Na Beligori nad Ettendorfom v Labudski dolini je prišlo dne 7. julija zvečer po običajnem »žegnjanju« do hudih pretepov. 28letni vojak Filip Eberl, doma iz Sobote, je zabodel po kratkem prepiru ženo Marijo Hubman iz Gundiša, mater troje otrok, z bajonetom tako, da je na mestu obležala mrtva. Težko ranjen je tudi njen mož, dalje nek hlapec. Morila še niso dobili. Glavni vzrok pretepa: preobilo zavžit sadjevec. Značilna nedeljska zabava v četrtem vojnem letu!

## Primorske novice.

p **Smrt med begunci.** V Ljubljani, Dalmatinova ulica šte. 5, je umrl nadučitelj v pokoju iz Tržica (Monfalcone) gospod Jakob Primožič, 84 let star. Pogreb bode v nedeljo 21. t. m. ob 4. uri popoldne.

## Prosveta.

pr **Občni zbor »Dramatičnega društva« v Ljubljani.** Dne 18. t. m. se je po preteku štirih let vršil občni zbor ljubljanskega »Dramatičnega društva«, ki ga je v odsotnosti predsednika in podpredsednika vodil t. č. tajnik A. Pesek. Po njegovem poročilu o društvenem delovanju tekom minule dobe je pozdravil občni zbor v imenu Zveze Dramatičnih društev t. č. predsednik Fr. Govekar, in opozarjal zlasti na to, da bodi prva skrb društva ustanoviti igralski pokojninski sklad ki bode zajamčil članom našega gledališča brezskrbno starostelost ter primerno podporo v slučaju bolezni. Dr. Josip Ažman je predlagal, naj se tak po-

kojninski zaklad takoj ustanovi, doženejo premoženjske razmere Dramatičnega društva dogovorno s prejšnjim odborom ter uredi razmerje Dramatičnega društva in gledališkega konzorcija. Nato se je vršila volitev predsednika ter je bil z vzklikom izvoljen g. veletržec Alojzij Lillig. V odbor so bili izvoljeni gg.: I. Kralj (podpredsednik), A. Pesek (tajnik), Fr. Govekar, dr. Ivan Grafenauer, dr. Jure Adlešič, Gustav Praprotnik, dr. Jos. Ažman in J. Krofta; za preglednika gg. dr. Izidor Cankar in dr. Albert Kramer; za odbornika namestnika gg. Janko Bleiweis-Trsteniški in Fr. Serafin Finžgar. Odstopivšemu predsedniku se je izrekla zahvala. Na to se je vršila seja upravnega sveta ter sta obširno poročala o sedanjih pripravah za bodočo sezono člana ravnateljstva dr. Josip Ažman in Fr. Govekar. Deželni odbor kranjski je že odredil, da se je oder temeljito popravil ter se sedaj ureja električna instalacija ter popravlja pohištvo; isti je tudi prevzel plačevanje za varovalnine ter je dovolil, da traja sezona od 15. septembra do 15. maja. Anagažmani so do malega vsi sklenjeni ter se sprejemajo le še člani za zbor ter za dramatično (igralsko, pevsko in plesno ter godbeno) šolo. Upravni odbor je vzel poročili odobruje na znanje.

## Aprovizacija.

a **Iz včerajšnje seje mestnega aprovizacijskega odseka** je poročati, da je krušne moke še vedno dovolj na razpolago za peko kruha. Kakšne mlevske izdelke se razdeli na nove izkaznice za moko, bo razglašeno prihodnji teden. Deželno mesto za dobavo klavne živine opozori mestna aprovizacija na v vedno večjem obsegu se vršče prekupovanje živine po deželi. Po domeh in pri spekulantih se pokolje in razproda zelo veliko živine, posebno telet. Ljubljana je vsled te skrite kupčije zelo prikrajšana. Kontingent govejega mesa je v primeri z drugimi večjimi mesti zelo pičlo odmerjen. Zaduje tedne ne dobi aprovizacija skoraj nič telet, dočim Ljubljana že mesece prašičjega mesa niti videla ni.

a **Kavina mešanica na rumene izkaznice C.** Stranke z rumenimi izkaznicami C prejmejo kavino mešanico v ponedeljek, dne 22. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8 do pol 9 šte. 1—200, od pol 9 do 9 šte. 201—400, od 9 do pol 10 šte. 401 do 600, od pol 10 do 10 šte. 601—800, od 10 do pol 11 šte. 801—1000, od pol 11 do 11 šte. 1001—1200, popoldne od pol 2 do 2 šte. 1201—1400, od 2 do pol 3 šte. 1401—1600, od pol 3 do 3 šte. 1601—1800, od 3 do pol 4 šte. 1801 do 2000, od pol 4 do 4 šte. 2001—2200, od 4 do pol 5 šte. 2201—2400, od pol 5 do 5 šte. 2401—2600, od 5 do pol 6 šte. 2601 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 zavitek kavine mešanice, ki stane 1 K.

a **Krompir na zelene izkaznice A.** Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo krompir v ponedeljek, dne 22. julija popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8 do 9. št. 1 do 160, od 9 do 10. št. 161 do 320, od 10 do 11. št. 321 do konca. Stranke dobé za vsako osebo po 3 kg krompirja. 1 kg stane 50 vinarjev.

a **Krompir za IV. okraj.** Stranke IV. okraja, ki niso udeležene pri nobeni ubožni akciji, dobé zgodnji krompir v ponedeljek, dne 22. julija popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Oddajal se bo na nakazila za mast po naslednjem redu: popoldne od pol 2. do 2. št. 1 do 200, od 2. do pol 3. št. 201 do 400, od pol 3. do 3. št. 401 do 600, od 3. do pol 4. št. 601 do 800, od pol 4. do 4. št. 801 do 1000, od 4. do pol 5. št. 1001 do 1200, od pol 5. do 5. št. 1201 do 1400, od 5. do pol 6. 1401 do konca. Stranke dobé za vsako osebo 3 kg krompirja; 1 kg stane 1 K 20 vin.

a **Krompir za V. okraj.** Stranke V. okraja, ki niso udeležene pri nobeni ubožni akciji, dobé zgodnji krompir v ponedeljek, dne 22. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Oddajal se bo na nakazila za mast po naslednjem redu: dopoldne od 8 do 9 šte. 1 do 200, od 9 do 10 šte. 201 do 400, od 10 do 11 šte. 401 do 600, popoldne od pol 2 do pol 3 šte. 601 do 800, od pol 3 do pol 4 šte. 801 do 1000, od pol 4 do pol 5 šte. 1001 do 1200, od pol 5 do pol 6 šte. 1201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja. Kilogram stane 1 K 20 vinarjev.

a **Kisla repa za I. okraj.** Stranke I. okraja prejmejo kislno repko na nakazila za mast v ponedeljek, dne 22. t. m. dopoldne pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: od 8 do pol 9 šte. 1 do 200, od pol 9 do 9 šte. 201 do 400, od 9 do pol 10 šte. 401 do 600, od pol 10 do 10 šte. 601 do 800, od 10 do pol 11

